

Déli Hírlap

TIMIȘOARA, L. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.
Redacția și administrația:

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara

Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

A farkasok menekülnek

Igen, farkasok is menekülnek Lengyelországban azon területeiről, ahol fegyveresen csapnak össze az emberek, hogy gyilkolják egymást. Egy rigai jelentés számol be róla, hogy Litvánia évi részén olyan nagy számban jelentek meg a farkascordák, hogy az ellenük való védekezésük külön csoportokat kellett szervezni. Ezek az állatok Lengyelországból menekültek, mert az ő érzőmájus természetük sem bírta elviselni a háború kegyetlenségét. Van egy régi latin közmondás, mely az embereknek egymással szemben való bizalmatlanságát, a káini átok kiróbbadását így jellemzi, hogy homo homini lupus: farkasként viselkedik az ember az emberrel szemben. Ez a közmondás azonban ugylátszik az emberek egymás elleni harcainak csak enyebb formáira vonatkozik, a mindennapi élet kis betépeit, de nem azokra a nagy összecsapásokra, melyek utját tankok, páncélos harciók, ágyúk, gépfegyverek, aknavetők és légiombák jelzik. A közmondást úgy lehetne változtatni, hogy homo etiam lupus homo, az ember nemcsak az embernek, hanem a farkasnak is elmsége.

A farkas akkor támad egymásra, más vad vagy az emberre is, ha az éhség űzi, kergeti, rajon milyen ősi ösztön az, mely az embert az ember elleni harcra kényszeríti? Hiszen az emberi érzést a háború sem őrli ki a lelkekből. Erre lágtalan tanubizonyoságot nyújtott az elmúlt lángháború és tagadhatatlan jeleit adja a mostani háború is. Emlékeztünk, hogy milyen részettel állották kölcsönösen a sebesülteket az elnfelek és a lovagias eljárás enekét zengi az az angol jelentés is, mely megemlékezik róla, hogy egy német tengeralattjáró kapitánya, miótt elsüllyesztette volna az angol hajót, annak gényességét mentőcsónakokra parancsolta, majd part közelébe vontatta. Egy másik tengeralattjáró parancsnoka megtorpédózott egy angol hajót és nyomban értesítette az angol admiralt, hogy pontosan hol történt az elsüllyesztés, hogy a személyzet megmentésére siethettek, hogy másik — tegnap érkezett — jelentés szerint német terület fölött lelőttek egy francia repülőgépet és annak legénységét foglyul ejtették. A franciák kérték, hogy a rádió útján értesítsék hozzátartozóikat sorsukról: fogságba estek, de egészségesek. És a német hadvezetőség legdetett kívánságuknak, rádió útján közölte a ocságba estettek neveit és azt, hogy a kényszeresszállás alkalmával nem történt bajuk.

A háború ezer és ezer ilyen példát nyújt, a melyek mind annak a bizonyoságnak, hogy a hadviselés sem őrli ki az emberekből az emberi érzést. A világháborúban történt az orosz harctéren, hogy a front egyik szakaszán csak a két vonal között fekvő kútból volt ivóvíz szerezhető. Rövidesen hallgatólagos megállapodás létesült a szembenálló csapatok között, hogy a nap bizonyos óráiban fegyverszünetet tartanak: egyetlen lövés se hangzott és úgy az oroszok, mint a szembenálló magyar csapatok beszereztek a zükséges ivóvizüket. Utána — ha úgy szólt a arancs — ismét ellenségek lettek. Emlékeztünk a harctári karácsonyokra és húsvétokra, amikor drótakadályok előtt oroszok és magyarok öszzetállkoztak és ajándékokat cseréltek. A szíekben életre kelt, a lelkekben megújodott az emberi érzés, melyet a hadviselés minden borzalma sem tudott kiölni. Azután újra megüli a lelkeket a káini átok és mint dühödt fenevadak ámadnak egymás ellen. Egymás ellen támadnak zárazon és vízen, levegőben és tengerek alatt, hogy kicsikarják a győzelmet. Minden győzelem esztésséggel jár. Vesztes az emberiség, a civilizáció, a kultúra, melyre oly büszkék vagyunk s melyet a háborúk annyira megcsúfolnak.

Elsimul az orosz-eszt viszály

Salter eszt külügyminiszter harmadszor is Moszkvába utazik
Többórás tanácskozás Ribbentrop és Molotov között

Bizonytalanság uralkodik a német külügyminiszter moszkvai útját illetőleg

Lloyd George szerint
Lengyelország nem támasztható fel

Berlinből jelentik: (Rador.) A Hamburger Fremdenblatt megállapítása szerint Ribbentrop második moszkvai útjának célja tisztán politikai természetű. Nagyfotosságu az utazással kapcsolatban az a körülmény is, hogy a török külügyminiszter szintén Moszkvában tartózkodik. A moszkvai megbeszélések világosan igazolják, hogy az angol bekezdési politika elvesztette jelentőségét. Az a tény, hogy Anglia a Balkánállamokra gyakorolt befolyását is elvesztette, igazolja Németország cselekvési szabadságát, Chamberlain egy szóval sem emlékeztet meg Mussolini erőfeszítéseiről az igazságos béke helyreállítására. Páris és London ne képzeljék azt, hogy Mussolini akciója felett el lehet siklani. Európa népei ép úgy, mint a világ többi népei: megértik ennek a háborúnak a lényegét. A nyugati demokráta hatalmak nem rendelkeznek olyan erőforrásokkal, amelyek alkalmasak arra, hogy a Versaillesben létesített Lengyelországot ismét felépítsék.

MOSZKVÁBAN ÚJ LENGYELORSZÁG FELÁLLÍTÁSÁRÓL VAN SZÓ

Rómából jelentik: A Popolo di Roma londoni tudósítójának jelentése szerint az angol főváros politikai körében igen élénk figyelemmel kísérik Ribbentrop utazását. Egyesek azt hiszik, hogy Moszkvában béketerveket dolgoznak ki, amelyek alapja az új Lengyelország helyreállítása lenne.

Páris német—orsz katonai szerződés megkötését várja

Párisi jelentés szerint a francia fővárosban is nagy feltűnést keltett Ribbentrop moszkvai látogatásának híre. Francia politikai körökben kétségtelennek tartják, hogy a német kormány Ribbentrop külügyminisztert a német érdekek megvédése céljából küldte Moszkvába. Egyesek szerint szó van a német—szovjet katonai szerződés megkötéséről is. Mindenütt elismerik azonban, hogy a Szovjet ténylegesen ura a közép-európai helyzetnek. A francia sajtó egy része lehetségesnek tartja azt is, hogy Ribbentrop a szovjet vezetőivel feltűnést keltő héktervet akar kidolgozni. Ezt a tervet rövidesen a demokráta hatalmak elé terjesztik. A párisi lapok szerint azonban ez sem lesz semmiféle hatással Páris és London magatartására. A Petit Parisien is úgy tudja, hogy Németország és a Szovjet végső békeoffenzívára készülnek Franciaország és Anglia ellen.

A Reuter ügynökség diplomáciai tudósítója azt írja, hogy ez a látogatás a világot valóságos talány elé állítja. Kétségbevonhatatlan tény, hogy a megbeszélésekre irányuló kezdeményezés Moszkvától ered. Ribbentrop német külügyminiszter egészen bizonyosan nem azért ment Moszkvába, hogy ja-

Berlinben és Moszkvában állítólag úgy gondolják, hogy ez lenne az az érv, amellyel Németország ki akarja kényszeríteni a békét. Az olasz lap tudósítója szerint azonban Londonban és Párisban az a hangulat, hogy nem hajlandók semmiféle békétárgyalást folytatni és kijelentik, hogy az állandó békekísérleteket, mint a gyengeség jelét látnák, ami még inkább fokozná a nyugati nagyhatalmak vezetői körében a háború végső folytatására való elhatározást.

SARACIOGLU TALÁLKOZOTT RIBBENTROPAL

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Giornale D'Italia szerint Ribbentrop külügyminiszter moszkvai látogatása bizonyítéka Berlin és Moszkva szoros együttműködésének. Német politikai körök véleménye szerint új európai rend van kialakulóban és Sztalin, Ribbentrop és Molotov ez alkalommal beszéltek meg a lengyel népességi területek politikai különválását. A Tribuna szerint Saracigliu török külügyminiszter a mai nap folyamán találkozni fog Ribbentropal.

Rómából jelentik: (Radiopress) Az olasz lapok első helyen közlik Ribbentrop moszkvai látogatásának híreit. Hangsúlyozzák, hogy ez a második utazás a német—szovjet együttműködés szélesebb körű kialakulását vonja majd maga után.

vaslatokat tegyen, hanem hogy javaslatokat kapjon. Egyelőre nem lehet tudni, hogy a moszkvai tanácskozásokon a Balti államokról, Lengyelországról, vagy pedig a Balkán államokról van e szó.

ANKARABAN MEGDÖBBENÉST KELTETT RIBBENTROP UTAZÁSA

Ankarából jelentik: A Havas ügynökség jelenti: Ribbentrop moszkvai látogatása nagy megdöbbenést keltett széles körökben. Általában azt hiszik, hogy a Törökország által kitzított külpolitikai irányvonalról nem fognak eltérni, még előre nem látható események következtében sem. (Rador.)

A NÉMET KÜLÜGYMINISZTER SZOMBATIG MARAD MOSZKVÁN

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) Ribbentrop német külügyminiszter tegnap este gróf Schullenburg német nagykövet jelenlétében több óras megbeszélést folytatott Sztalinnal és Molotovval. Jelen volt még Potemkin helyettes külügyi népbiztos is. A megbeszéléseket ma folytatják. Moszkvai körökben arra számítanak, hogy a tárgyalások hosszabb ideig fognak tartani, mert a megbeszélésre váró

Menekülnek a farkasok a véráztalt lengyel földről, mert elűzi őket onnan a harci zaj. Mementó az emberek számára, akik jők és megértők, szeldek és segítők is tudnak lenni, ha el nem vakítja őket a káini átok. És kívánunk

kell a magunk és valamennyi embertársunk érdekében, hogy a kivert farkascordák ismét viszatérhessenek oda, ahonnan menekültek, mert ez azt jelenti, hogy ismét béke van a földön. Béke és békeséges munka, ami az embernek igazi rendeltetése.

kérdések száma igen nagy. Ribbentrop előreláthatólag szombatiig marad Moszkvában.

Moszkvából jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Az eszt küldöttséget, amelyet Salter

külgyminiszter vezetett, szerdán este Molotov szovjetorosz külgyminiszter népbiztos közvetlenül azután fogadta, hogy a Molotov—Ribbentrop-megbeszélések befejeződtek. (Rador.)

Ma délután folytatták a tanácskozásokat

Berlinből jelentik: (Radiopress.) A Német Távirati Iroda jelentése szerint a moszkvai tárgyalások csütörtökön délután 14 órakor folytatódottak Molotov külgyminiszter népbiztos és Ribbentrop német birodalmi külgyminiszter között. A megbeszélések után Molotov népbiztos ebédet adott a német külgyminiszter tiszteletére.

ESZT TENGERALATTJÁRÓ SÜLLYESZTETTE EL A METALIS OROSZ GŐZÖST?

Moszkvából jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: A Metalis nevű szovjetgőzös elsüllyesztésének itteni külföldi körök véleménye szerint az lesz a következménye, hogy a Szovjet erőszakos rendszabályokat fog foganatosítani Eszt országgal szemben. Nem hivatalos megállapítás szerint a szovjetkormány kényszeríteni fogja Esztországot, hogy a Bagoe és Cose szigeteket engedje át

a Szovjetunióknak, amelynek stratégiai szempontokból igen nagy fontossága van.

Tallinból jelentik: A Stefani ügynökség jelenti: Eszt mértékadó körökben szerencsétlen véletlennek tartják, hogy ismeretlen tengeralattjáró a Nerva-öbölben akkor süllyesztett el egy orosz hajót, amikor Salter külgyminiszter Moszkvában tartózkodik. (Rador.)

MEGOLDÓDIK AZ ESZT-OROSZ VÁLSÁG?

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) Valószínűnek tartják, hogy Moszkva olyan megállapodást köt Németországgal, amely alkalmas lesz elosztani az aggályt, amelyet Oroszország táplál Esztország semlegessége tekintetében. Hír szerint Moszkva elhatározta, hogy az eszt vizeket ezentul a szovjet hadiflotta, az eszt hadihajókkal közösen ellenőrzi.

Az eszt külgyminiszter visszatért Tallinba

Tallinból jelentik: Az eszt külgyminiszter sürgősen visszatért Tallinba, hogy tanácskozzék az eszt kormány tagjaival azokról a kiegészítő javaslatokról, amelyeket a szovjetkormány be akar vetetni a kereskedelmi szerződésbe. Az eszt hatóságok a legnagyobb titokzatsággal kezelik a javaslatok tartalmát. Illetékes helyen kijelentik, hogy a javaslatokkal kapcsolatban számrva kelt híresztelések és feltevések teljesen alaptalanok. Hír szerint Selter külgyminiszter holnap ismét visszautazik Moszkvába és ezúttal magával viszi Ulenait, az eszt képviselőház elnökét, aki a tallini egyetemen a nemzetközi jog tanára, továbbá egy eszt képviselőt, egy szenátort és a moszkvai eszt követet.

A Szovjetnek nem áll módjában Anglia kérdésére válaszolni

Londonból jelentik: Maisky londoni orosz nagykövet szerdán újabb megbeszélést folytatott Halifax angol külgyminiszterrel és erről a Daily Telegraph tudósítója hosszasan emlékezik meg. A lap szerint arról a jegyzékről volt szó, amelyet a nagykövet kormány nevében átnyújtott az angol külgyminiszternek válaszul Szovjet-Oroszország lengyelországi eljárásának magyarázata iránt Moszkvához intézett angol kérdésre. A moszkvai kormány ebben a válaszügyezékben kijelentette, hogy pillanatnyilag nem áll módjában végleges nyilatkozatot tenni,

mert a szóbanforgó eljárás olyan tényezőkkel és eseményekkel kapcsolatos, amelyek nem állnak Szovjet-Oroszország ellenőrzése alatt.

A további megbeszélések során Halifax külgyminiszter felvetette azt a kérdést, vajjon milyen álláspontra helyezkednek Moszkva az angol-orosz kereskedelmi tárgyalások újrafelvételének tekintetében.

WALDEMARAS KAUNASBA ÉRKEZETT

Kaunasból jelentik: (Rador.) Waldemaras, a litván köztársaság volt elnöke, aki augusztus végén tért vissza Franciaországból és ahinek Jarasaiban mint kényszerlakhelyen kellene tartózkodnia, tegnap Kaunasba érkezett és a Metropol szállóba szállt meg. A litván közvéleményben ez az esemény nagy feltűnést keltett.

Varsó átadása előtt

Lloyd George kirohanása a lengyel kormány ellen

Londonból jelentik: Lloyd George volt miniszterelnök a londoni lengyel nagykövethoz intézett levelében kijelenté, hogy az angol nép nem hajlandó áldozatokat hozni azért, hogy újból hatalomra juttassa azt a lengyel rendszert, amelyet a jelenlegi lengyel kormány képviselt.

Majd hevesen támadja levelében a lengyel kormányt, mert ez elmenekült és magára hagyta a

hősiesen ellenálló lengyel hadsereget. Ezután utal a londoni lengyel nagykövethoz Lloyd George egyik cikkére adott válaszára és sértőnek mondja a párhuzamot, amelyet a lengyel nagykövet Belgium helyzetét vont.

Befejezésül Lloyd George megállapítja, hogy Angliának nem áll módjában beváltani az oroszok támogatása nélkül a Lengyelország iránt vállalt kötelezettségeit. (Dunaposta.)

Utoljára szólalt meg a varsói leadóállomás

Varsóból jelentik: Szerdán délután hat órakor szólalt meg utoljára a varsói rádióállomás.

— A harcot nem folytatjuk — szölte az utolsó üzenet. — A további küzdelem pestíst és más ragályokat eredményezne és a főváros teljesen elpusztulna. A harc így céltalan. Varsó védőinek hősiességét a történelem fogja megőrizni. A támadókkal fegyverszünetben egyeztünk meg.

Starzinsky varsói polgármester rádiói közönte meg a világháborúban ostromlott Verdun polgármesterének biztató üzeneteit, majd így búcsúzott:

— Víz nélkül, élelem nélkül és a legszükségesebb eszközökből kifogyva adjuk fel Varsó védelmét.

MÉJ ÖT LENGYELORSZÁG SZÁMARA

Berlinből jelentik: (Radiopress.) A német sajtó kiemeli Varsó feltétel nélküli megadásának jelentőségét. A Berliner Börzenzeitung megemlíti, hogy a Varsóért folyó harcok az utóbbi hetek eseményeinek drámai része volt. Ennek a harcnak általános szempontból nem tulajdonítottak nagyobb jelentőséget. Németországot ezzel csak arra akarták kényszeríteni, hogy súlyos és hosszú harcot folytasson Varsó elfoglalásáért és ezt Németország ellen propagandára tudták volna kihasználni. A

német csapatok gyors beavatkozása azonban véget vetett ennek a kísérletnek.

A Völkischer Beobachter azt írja, hogy Varsó elfoglalásának napja Lengyelország számára is új út kezdetét jelentheti.

Ujabb heves német támadások Saarbrückennél

Párisból jelentik: Az egyetlen esemény, amely a nyugati arcvonalon nyugalmát megzavarta, az a támadás volt, amelyet a német Saarbrückentől keletre intéztek a francia állások ellen. A német hadvezetőség az ilyen támadásokkal minden valószínűség szerint az arcvonal különböző helyein tapogatózni akar, hogy levonhassa ebből a francia főparancsnokság szándékairól a következtetéseket. A tegnapi támadást, miként az eddigieket is, a tüzéség és az automatikus fegyverek visszaverték. (Rador.)

A FRANCIA HADVEZETŐSÉG SZERINT CSEKÉLYEK A VESZTESÉGEK

Párisból jelentik: (Dunaposta.) A nagvezér-

GÖRING NAPIPARANCSA

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Varsó meghódolásának napján Göring vezértábornagy napiparancsot intézett a légi haderőhöz. Bízkeség, alaptitja meg, hogy a német hadsereg sikerében döntő része volt a légi haderőnek, amely a lengyelországi háború első napjától kezdve ura volt az ellenes légi térnek. Egyetlen lengyel repülőgépnél sem sikerült német felségterület felett átrepülni. Régebben met katonaszokás szerint — mondja a napiparancs — most a kivított győzelem után még szorosabban megkötjük a sisakot. Bármily feladatok várjanak ráink, bármilyen parancsokat ad Vezérünk, juttatjuk meggyünk előre örök német hazánkért!

A harctéri helyzet Német hivatalos jelentés

Berlinből jelentik: A DNB távirati ügynökség a német főparancsnokság következő közleményét továbbítja:

A keleti arcvonalon a német csapatok érték a demarkációs vonalat. A Santól keletre lefolytatott ütközetek során 500 lengyel tized és 6000 katonát fogtak el. A 41-es lengyel hadosztályon kívül elfogtak egy határőrtáborozót és a 7-es, valamint a 39-es hadosztályok parancsnokait is. Varsót, amely feltétel nélkül mentette magát, a kellő előkészületek megtörténte után előreláthatólag szeptember 29-én foglalják el. Mivel reggel Modlin erőd parancsnoka is bejelentette az erőd behódolását.

A nyugati arcvonalon nem voltak lényeges ütközések. A Saarbrücken felett lefolyt légi harcok során egy ellenséges repülőgépet lelőttek. A lengyel légitámadások megakadályozták a Wight szigeten felépülő angol cirkálókat. A cirkáló első részén 250 kilogramos bomba zuhant. Egy repülőgépanyahajóra 500 kilogramos bomba esett, míg egy torpedóromboló első és közepes részét egy-egy 250 kilogramos bomba sérítette meg. (Rador.)

KIELBE HÍVTÁK MEG A NÉMETEK A KÜLFÖLDI UJSÁGÍROKAT

Berlinből jelentik: (Rador.) A külföldi újságírók képviselőinek alkalmat adtak arra, hogy Kielbe követték meglátogassák. Az angol hivatalos közlemények ugyan arról számoltak be, hogy itt légitámadásokat hajtottak végre. A külföldi újságírók megállapították, hogy az angol hírek alaptalanok. Soha ellenséges repülőgépet nem jelent meg a kieli kikötő felett. A város lakossága rendkívül csodálkozott, arra nem tudta, hogy bombázási hírek kerültek fel a városra.

NÉMET UDVARIASSÁG A HADIFOGLYMOKAL SZEMBEN

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Három francia pilóta, akiket a németek foglyul ejtettek, felkérték a német rádiót, hogy közöljék foglyul ejtésüket Franciaországban maradt barátjaikkal. A német rádió eleget tett a kérésnek és továbbította Eveno Armand kapitány üzenetét feleségének, Girard Markus segédlejtő támadóüzemletének feleségének és Grozon Marius tábornok üzenetét menyasszonyának.

Francia hivatalos jelentés

Párisból jelentik: Szeptember 28-án reggel a francia főparancsnokság a következő közleményt adta ki:

Az éjszaka általában nyugodt volt. Saarbrückentől nyugatra az ellenséges támadást észleztük. A kereskedelmi tengerészet továbbra is megkezdte szokásos tevékenységét, amelyben a haditengerészet segíti. Szeptember 27-én délután a francia és az angol repülők együttműködve, több ellenséges vadászrepülőgépet lelőttek. A felderítő gépek az éjszaka folyamán folytatták működésüket. (Rador.)

kar legújabb jelentése a felderítő csapatok tevékenységének ismertetésére szorítkozik. A nyugati harctéren semmiféle fontosabb hadművelet nem folyik, kivéve a két tüzéség állandó párbaját, különösen a front legnyugatibb szakaszán, ahol a franciák erősen lövik a németek által elfoglalt tartott vidéket, a Mosel mentén és főképpen Ingel és Besch közösgéket.

A hadvezetőség jelenleg semmiféle nyilatkozatot nem tehet az ellenségeskedések kezdete társzenvedett veszteségek ügyében, de határozottan állítják, hogy azok igen csekélyek, szembeállítva az elért eredményekkel.

Hatezer tonnás angol gőzös süllyedt el

Londonból jelentik: (Dunaposta.) A tájékoztató minisztérium közli: A Royal Sceptre nevű 6000 tonnás angol gőzöst német buvárhajó megtorpedőzte. A hajó elsüllyedt. A legénység 32 tagját megmentették. James Gayn, a hajó kapitánya meghalt. Egy tengerész, mikor a süllyedő hajót elhagyták, gyűlövésektől sebesüléseket szenvedtek.

ELTÚNT EGY SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓ

Tokióból jelentik: Tengerészeti körökben aggodalom uralkodik a kanadai Empress of Russia nevű hajó sorsa miatt, amelynek már két nappal ezelőtt be kellett volna futnia a yokohamai kikötőbe. Az árút és utasokat hozó hajó szeptember 16-án indult el Vancouverből. Még mindig abban reménykednek, hogy a hajó nem süllyedt el, hanem esetleg tengeraltjáró támadás megelőzése végett, óvatosságból nem jelölt meg pontos helyét szikratávíron. (Rador.)

Anglia kétmilliárd fontos költségvetése

Meglepetést keltett az összeg nagysága

Londonból jelentik: Anglia kétmilliárd fontos költségvetésének hatalmas méretei nagy meglepetést keltettek az alsóházban, mert senki sem számított arra, hogy az adókat ilyen nagy értékben fogják felelni. Az első meglepetésből felocsudva, a képviselők pártkülönbösg nélkül elismerték, hogy e rendkívüli időkben a legnagyobb áldozatkészségre van szükség és ezt az áldozatot egyformán meghozza mindenki. A két milliárd fontsterlinges költségvetés azt jelenti, hogy Anglia kimeríthetetlen gazdasági források előtt rendelkezik és ennek egyben lélektani eredményei is lesznek, mert Németország és az egész világ tudomásul veheti, hogy a jövőben is hátráltalan áldozathozatalra készül fel Anglia laosságá. A Daily Mirror a javaslattal kapcsolatban a következőket írja: Sir John Simon megamodott bennünket, bombákkal halmozott el és fényesírtette a megadásra.

A Manchester Guardian jelentése szerint az új pénzügyi intézkedések bizonyítékát szolgáltatják annak, hogy Anglia minden áldozatot meghoz a végső győzelem érdekében. A Daily Herald szerint Anglia mozgósította pénzügyi forrásait is egy hosszú háborúra. (Rador.)

Egyesült Európai Államok?...

Londonból jelentik: (Rador.) Az alsóházban tegnap az egyik képviselő azt a kérdést vetette fel, hogy hajlandó-e Anglia az Európai Egyesült Államok megalakítása érdekében tárgyalásokat kezdeményezni. Buttler külügyi államtitkár a következőkben válaszolt erre a kérdésre:

— Chamberlain miniszterelnök a kormány ne-

Londonból jelentik: Szerdán éjjel több angol repülőgép jelent meg Nyugat-Németország felett és ez alkalommal is nagymennyiségű röp-cédulát dobtak le. (Rador.)

Udvarias formák közt folyt le az orosz magyar parancsnokok találkozása

Budapestről jelentik: Munkácsi jelentés szerint a volt lengyel-magyar határon szerdán este kerültek hivatalosan összeköttetésbe az orosz és a magyar csapatok Lavocsne közelében. Az oroszokat Kucuff ezredes, a magyarokat Kunery ezredes vezette. A találkozás az autók reflektorfénye mellett történt és az orosz ezredes hivatalosan közölte, hogy birtokba veszi a határszakasz lengyel részét. Maga a találkozás a legudvariasabb formák között ment végbe. (Dunaposta.)

ÚJ ADÓK ANGLIÁBAN

Londonból jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség közgazdasági szerkesztője Sir John Simon háborús költségvetésével kapcsolatban megállapítja, hogy az új adók egyképpen sújtják a szegényt és a gazdagot. Anglia népe tudomásul vette az újabb terheket és ezzel is bizonyítékát adja annak, hogy el van határozva a legnagyobb áldozatok meghozatalára is.

HATVANEZER KILOGRAM ÁRÚT FOGLALTAK LE E HÉTEN AZ ANGLOK

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium beszámoló a legutolsó héten az angol ellenőrzés alá került hadicsempeszárúkról. Összesen hatvanezer kilogram árút foglaltak le, a melyből 23 ezer tonna vasérc, 14 ezer tonna petróleumtermék, 7 ezer tonna magáné, 7500 tonna olajmagma, 6000 tonna baoxid, 2600 tonna takarmány, 2800 tonna különféle élelmiszer, 1000 tonna zsírmű, stb. Mint vegyicikkek: bőr, gyapjú, gyapot és így tovább. Valamennyi árút visszatartották, miután kiderült, hogy Németország számára szóló küldeményekről van szó. (Rador.)

vében leszögezte, hogy egy olyan nemzetközi rendszert kíván meghonosítani, amely állandósulna és célja az lenne, hogy a háborút elkerüljék és minden nemzetközi kérdés békés uton rendezzenek. Nem hiszem azonban — folytatta Buttler — hogy Anglia szempontjából kívánatos lenne a jelen körülmények között újabb kötelezettségeket vállalni.

Propaganda az Unióban

Az Egyesült Államok nem bonyolódnak háborúba

Washingtonból jelentik: (Radiopress.) Pittman szenátor tegnap nagyobb rádióbeszédet mondott a semlegességi törvény megváltoztatására benyújtott javaslatról. Beszédében a fegyverkivitel tilalom felfüggesztését és a semlegességi törvényjavaslatot védelmezte. Hangsúlyozta, hogy a kormány visszautasít minden olyan kísérletet, amely arra irányul, hogy az Egyesült Államok valaha a hadviselő oldalán háborúba bonyolódjék. Kijelentette, hogy erre senki sem kötelezheti az Egyesült Államokat. Ha valamelyik kormány olyan oktalanságra lenne képes, hogy az amerikai biztonsági intézkedések miatt háborút üzenne, ez semmi bajt nem jelent Amerikára számára, de ez bizonyára a háborút üzenő állam elpusztítását vonná maga után.

RÁDIÓ- ÉS RÖPCÉDULAHARC

Washingtonból jelentik: A semlegességi törvény módosítása nagy politikai vitákat idéz fel. Az elszigetelési politika hívei a rádióban, gyűléseken és repülőgépekből leszórt röp-cédulák útján küzdenek a mai törvényes állapot fenntartása érdekében. A módosítás hívei sem télenek. Pittman szenátor tegnap este beszélt a rádióban. Burke szenátor szombaton mondott rádióbeszédet. Al Smith volt demokrata elnök pedig vasárnap este beszélt a rádióban Roosevelttel mellett.

A PÁNAMERIKAI KONGRESSZUS TILTAKOZIK A DUGARÓLISTÁK ELLEN

Panamából jelentik: A pánamerikai értekezlet bizottságai tegnap folytatták a munkát. Az Argentín, Uruguay, Brazília és Csile köztársaságok delegátusai javaslatot terjesztettek be és ebben tiltakoztak, hogy Németország, Franciaország és Anglia hadi-dugarú listát állítottak össze, mert ezzel megátolják a semleges országok kereskedelmét. Az amerikai kikötőkben ugyanis ötven német kereskedelmi hajó tartózkodik és egyesek ezen gőzösök megvételét javasolták, mások pedig elkövetésüket, hogy ilyen módon kártalanítsák magukat a Németország által ki nem fizetett rendelményekért. (Rador.)

KINA MÁR CSAK U.S.A.-BAN BIZIK

Londonból jelentik: Az Egyesült Államok és Japán közötti viszony fejlődését a legnagyobb figyelemmel kísérik kínai körökben. Nem hiszik — írja a Havas iroda —, hogy az Egyesült Államok megváltoztatná Japánnal szembeni politikáját mindaddig, amíg a Kína feletti uralomra törekcsenek és harmadik hatalom érdekeit fenyegetnék. (Rador.)

LEGUJABB

Hitler kancellár meglátogatta a tengeraltjárókat

Wilhelmshafenből jelentik: (Dunaposta.) Hitler kancellár csütörtökön váratlanul Wilhelmshafenbe érkezett, ahol meglátogatta azokat a tengeraltjárókat, amelyek a legutóbb lefolyt nagyszabású harcokból most tértek vissza. A kancellár köszönőtet fejezte ki a tiszteknek és legénységnek, azért a hősiesség magatartásért, amelyet a támadások során tanúsítottak. Ezután a tengeraltjáró tisztjei elmondották Hitlernek a harcok lefolyását és részletesen ismertették az elért sikereket.

XII. Pius pápa újabb békeakciót nem kezdeményezett

Rómából jelentik: (Dunaposta.) Azokkal a hírekkel szemben, amelyek szerint XII. Pius pápa a londoni és párisi kormányoknál olyan lépéseket tett, amelyek döntő befolyással bírnának a jelenleg folyó háború kimenetelében, a Vatikánban kijelentik, hogy ösztönzése újabb akciót nem kezdeményezett.

Svéd hajót foglaltak le az angolok

Stockholmból jelentik: Svédország legszebb és legnagyobb luxushajóját, a 20.000 tonnás, fehérre festett Kungsholm motorshajót, amely Svédország és Amerika között bonyolította le ták és az egyik angol kikötőbe kísérték. A lona személyforgalmat, az angol hatóságok lefoglaltoni svéd követ érélyes tiltakozást jelentett be az angol kormánytól. (Dunaposta.)

Németország leszállítja a megrendelt repülőgépeket

Brüsszelből jelentik: Német részről nagymennyiségű gabonát kínáltak eladásra Belgiumnak. Hír szerint azt a készletet szeretnék eladni, amely jelenleg a semleges kikötőkben van tárolva. Berlini jelentések szerint a német gyárak továbbra is szállítják azokat a repülőgépeket, a melyeket Románia és Bulgária rendeltek. Romániába tegnap 7 és Bulgáriába 2 repülőgépet szállítottak el tegnap. Románia, Bulgária és Svédország számára további megrendelések gyártása is folyamatban van. (Dunaposta.)

Windsor herceg a francia fronton

Berlinből jelentik: A Deutsche Allgemeine Zeitung jelentése szerint a windsori herceg megkezdte a katonai szolgálatát, még pedig Franciaországban. A herceg új nevet vett fel, amelyet azonban nem közölték a nyilvánossággal. A herceg egy kastélyban szállt meg. (Dunaposta.)

Újabb behívások Belgiumban

Brüsszelből jelentik: (Dunaposta.) Hivatalos jelentés szerint október elsejére újabb tartalékosokat hívtak be. A behívottak kiegészítik a szállítási és forgalmi csapategységeket.

DiszvacSORA Moszkvában Ribbentrop tiszteletére

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) Molotov és Sztalin csütörtökön délután 3 órától fél hatig tanácskoztak. Este 7 órakor a Kremlben Molotov diszvacSORát adott a német birodalmi külügyminiszter tiszteletére.

Vilnánál még folynak a harcok

Moszkvából jelentik: A rádióállomások, valamint a lapok közlik, hogy Vilna közelében a lengyel katonaság az előrenyomuló szovjet hadsereggel felveszi a harcot. A lengyelek főleg az erődökben fejtőznek el és innen tüzelnek a vörösökre.

A gázvédelem kiskatéja

Hogyan kell védekezni a háborús gáztámadás ellen?

Hihetetlen kalandos utazás után, tegnap, egy orvosbarátom érkezett a háborús Párisból. Az egyébként

24 óras utat tizennégy nap alatt győtrődté vé-
gig
rázós parasztszekereken, az országotakon tovagör-
dülő tábori-konyhákban és legtöbbször gyalog, mert
polgári személyek részére nincs vasút Franciaor-
szágban. Elmondta, hogy ma

nincs egyetlen ember, sem Párisban, sem a
legközelebbi francia tanya kunyhójában, akinek
ne volna gázálarca.

Száz és százszámra osztják mindenütt, uccasarko-
kon, kávéházakban, a legelgottabb falfalakban a
néhány oldalas füzeteket, amelyekben népies nyel-
ven ismertetik a gáztámadás elleni védekezés min-
denki által keresztülvihető módjait. És Páris asz-
szonyai mély ilyen gondterhes időkben se vesztik el
vidám kedélyüket: a gázálarcokat „dívtos” börtar-
tókban viselik és szíjra erősítve, vállukon át, hord-
ják, mint ahogy békében a patrónáskát viselték a

huszártisztek. Ebben a börtáskában a gázálar-
con kívül, egész kicsire összehajtogatva, egy vé-
kony

gumiköpeny, egy pár gumikesztyű van,

de ezenkívül ma Párisban minden „síkes” nő a le-
hető legcsinosabban elkészült gumicipőben jár és
lábán ingerlően feszül a selyemharisnyavékonyaságu
gumiharisnya, amely minden színben készül és a
melyeknek a gáztámadás elleni hasznát majd később
fogom elmondani.

A kétezer éves latin mondás, amely szerint:
„Si vis pacem, para bellum”, — „Ha békét akarsz,
készülj a háborúra”, — reánk nézve is feltétlen kö-
telességé teszi, hogy mindnyájan tisztában legyünk
az esetleges gáztámadás elleni óvórendszerrel és

mindenki saját maga, idegen segítség igénybe-
vétele nélkül is, meg tudja védeni magát és csa-
ládját

a rájátoró életveszedelem ellen.

Négyféle hatású gáz

Az olvasót arra kérem, őrizze meg ezt a „kis
gázvédelmi-katét”, tanulmányozzák azt gyakrabban
át, hogy pillanatok alatt a legnagyobb nyugalommal
alkalmazhassuk a védekezés módjait.

Mínthogy a gáztámadásoknál alkalmazott kü-
lönöző gázok ellen

a védekezés más és más, aszerint, hogy milyen
hatása van az egyes gázoknak az emberi szer-
vezetre,

mulhatatlanul szükséges tudnunk, hogy a leggyak-
rabban használt gázok hányféleké és hogy azok me-
lyik részét támadják meg szervezetünknek. A gáz-
támadásnál ugyanis négyféle hatású gázokkal kell
számolnunk:

1. Ingerlő hatásúak. Ezek elsősorban a sze-

meket támadják meg és erős könnyezést váltanak
ki.

2. Fojtó hatásúak. Ezek az orr és torok iz-
gatásával járnak. Azt az érzést keltik, mintha va-
lami meg akarna bennünket fojtani. Ezenkívül a tü-
dőt is megtámadják és fulladást okoznak.

3. Mérgező hatásúak. Ezek az idegrendszert
támadják meg és a vért bontják meg.

4. Testfelület-roncsoló hatásúak (más szó-
val: hólyaghuzók). Ezek a test felületén súlyos
égési sebeket (hólyagokat) okoznak.

A legelőrvezetőbb lesz, ha röviden közöljük,
hogy e négyfajta gáz ellen miképpen kell védekez-
nünk:

Ingerlő hatásúak. Hatása miben nyilvánul
meg? Főként a szemre hatnak. Könnyfakasztók.
Első segély: Friss levegő, 3 százalékos borvizes
szemfürdő. Gázvédő eszköz: gázálarca.

Fojtó hatásúak. Hatása miben nyilvánul meg?
Tüdő (fojtó) mérge. Első segély: Teljes nyugalom.
Mesterséges légzés. Oxigén-inhálláció. Gázvédő esz-
köz: gázálarca. Nedves ruha ort és száj elé, esetleg
a fej köré csavarva.

Mérgező hatásúak. Hatása miben nyilvánul
meg? Ideg- és vérmérge. Első segély: Szellőztetés.
Gázvédő eszköz: gázálarca.

Testfelületroncsoló hatásúak. (Hólyaghuzó ha-
tás). Hatása miben nyilvánul meg? Hólyagok, égési
sebek a bőrfelületen. Első segély: A fertőzött bőrt
vattával felzártatjuk. Nem dörzsölni! A fertőzés
helyét klórmészporral behinteni. Pár perc múlva a
mészport eltávolítani és utána jól bevezetlni.
Gázvédő eszköz: Gázálarca. Gumiruha, gumicsizmák,
gumikesztyűk. A gumikabátot lehetőleg a fejet
is betakaró gumisáka („kapucni”) is legyen!

Most már csak az a kérdés, hogy a közelünkbe
törő gázt akár a színről, vagy a szagáról fel lehet-e
előre ismerni? Válasz: a legtöbb gáznak fehér a
színe, tehát a szín nem ad utbaigazítást. Inkább a
szaguk volna jellemző, de mert már erre a hadvise-

lők rájöttek, tehát úgy tévesztettek meg bennünket,
hogy a különböző gázokat erős parfümmel illato-
sítják és így ez az egyébként jellegzetes szag (us-
tárilagt, rothadt szénaszag, keserű mandulaszag se-
utbaigazítók. Egyesegyedül akkor tudjuk bizony-
megmondani, melyik gázt ért a közelünkbe, ha már
annak tünetei is kifejlődtek.

A VÉDEKEZÉS MÓDJA

Amint tehát az előbbiekből láthatjuk, minden-
ben a gázálarca az, amely teljes bizonyossággal, há-
százalékosan meg tud védeni mindenfajta gáztá-
adás ellen. Ebből tehát az a feltétlen tanulság, hogy
aki csak teheti, szerezzon be gázálarcot és az éss-
okozó hólyaghuzóhatású gáztámadások kivédésére
gumiköpenyt, gumikesztyűt, (amelyent operációk-
a sebészek használnak) és gumicipőt, illetőleg
micsizmát.

De ezeken kívül van még egynéhány igen ta-
tos jó tanács, amit okvetlen szívleljünk meg:
Gáztámadás esetén

sietni, futni, rohanni nem szabad.

(Gyors mozgással ugyanis még több gázt lélegez-
tünk be). Epp ezért ne is kiabáljunk!

Amíg biztos fedezékbe: óvóhelyre érünk,
szemünk, orrunk és szánk elé nedves kendő-
szorítsunk.

Ha hólyaghuzó mustárgáz cseppent ránk, ne
dörzsöljük, ne törölgeszük, mert ily módon
erősebben bedörzsölődik az a bőrünkbe. Benzol-
petróleumos ruháva itassuk föl. (Mindenkiné-
gyen egy benzines öngyújtó!)

Odahaza ablakaink repedéseit jól „gittezzük”
be. Ne legyenek törött ablakok!

Ajtók, ablakok jól zárjanak!
Az ajtóknak legyen küszöbjük. — Jó légmozgás-
ség!

Kerüljük a szélhuzatot! (Cúgot!) A gáztá-
adás idején lehetőleg ne járjunk épp ezért er-
szobából a másikba.

A lakás nyílásainak: kulcslyuknak, stb. be-
gasztására legyen közel ragasztógumi, olajos
pir. Az olajos-festék kitűnően elzárja a repesz-
ket, ezért ezzel ne takaróskodjunk.

És ami a legfontosabb: legyen minden háza-
egy kis házi-egység, amelyet, teljesen el-
szítve, ma már minden gyógyszerboltban lehet
ni, a megfelelő használati utasítással együtt.

Akinek nem volna gázálarca, az gáztámadás
esetén nedves törülközőt borítson a fejére és
nyakánál erősítse azt meg. Ezen keresztül le-
legezzék.

Ha nincs törülköző, a zsebkendő is jó. Még egyszer
gázveszélyben ne rohanjunk, ne jajgassunk, ne
kodjunk: minden gyorsabb mozdulat még több gá-
hoz a tüdőbe. — Ha a családnak csak egy gázár-
ca van, akkor annak viselője, szép sorjában
óvóhelyre vezet, kezükél fogva, a nedves ruhá-
csavart családtagokat, ami közben a beszédét
legszigorúbban tartózkodjunk!

Ha a gázfelhőt már elvitte a szél, csak alor-
nyissunk ablakokat és jól szellőztessük át a lak-
sót gyujtsunk be a kályhába, mert a meleg lé-
gőjű kéményen át gyorsabban távozik el a szob-
ból a gáz és

nem is tud a meleg kéményen keresztül a kü-
ső levegőből a szobába egyáltalán behatolni.
És a legvégső még egy igen fontos és meg-
telendő figyelmeztetés: a gáztámadás esetén
otthon, sem az óvóhelyeken dohányozni nem
bad!

Dr. Müller Vilmos

A SCALÁ
slágere!

Kozákok

VERA KORÉNE

CHARLES VANEL

DON — KOZAK — KORUS
Az idei szezon legjobb filmje!

Magyarnyelvű gázvédelmi előadások is lesznek

Ügyeletes szolgálatot tartanak Bucurestiben a magyar képviselők

Nagyváradról jelentik: Dr. Soós István képv-
selő most érkezett haza Bucurestiből. Kérdéseinkre
a következőket mondotta:

— Bucurestiben az elmúlt hét folyamán a par-
lamentari csoport értekezletet tartott, amelyen fog-
lalkoztunk a magyarság összes aktuális problémái-
val, kivánságaival és sérelmeivel.

— Megtárgyaltuk a határszéli magyarság kér-
dését is és ebben az irányban emlékiratot terjesz-
tettünk a kisebbségi miniszter elé.

— Remélhetőleg, amint az a Belsőügyekben meg-
történt, az ottani képviselők kivánságára, ide is
ki fog szállni a kormány egy tagja, hogy a helyszí-
nen vizsgálja meg a kivánságokat.

— A parlamenti csoport elhatározta, hogy
ezentul minden héten két képviselő fog inspek-
ciós szolgálatot teljesíteni Bucurestiben; tekintettel
az elintézésre váró ügyek számára és a centralizá-
ciós rendszerre.

— A magam részéről eljárám Zigre miniszter
urnál a papok államségélye és az egyházkerület
ügyében, valamint Dragomir Silviu kisebbségi mi-

niszternél több kisebbségi sérelem ügyében. Jö-
megemlítem, hogy előterjesztést tettem, hogy a
gázvédelmi előadásokat a magyarokta helysége-
ben magyar nyelven tartásák meg.

Egyébként a parlamenti csoport megállapít-
ta a képviselők inspekciós szolgálatát a követ-
zőkben:

Szeptember 24—30: dr. Filó Ferenc, dr. Ba-
ha Ignác, gr. Teleki Ádám.

Október 1—7: Tompa Lajos és dr. Gyár-
Elemér.

Október 8—14: dr. Kovács Károly és dr. So-
István.

Október 15—21: gr. Teleki Ádám és Orosz I-
roly.

Október 22—28: dr. Bartha Ignác és Pé-
János.

Október 29—november 4: Ludvígh Gyula
dr. Filó Ferenc.

November 5—11: Tompa Lajos és Péter Ján-
November 13—18: dr. Bartha Ignác és gr. I-
leki Ádám.

A semleges Balkán

A második európai háború kitörése napján ilagot látott hír valóságában, hogy a kisebb államok semleges blokkban tömörülnek, szinte enki sem kételkedett. A felfegyverzettség arány, alansági hozzá magukkal, hogy egy közép-átalonnak vezesse esélye van a kifejezett nagy-átalonnak háborújában való beavatkozásnál. Az t nagyhatalom után a középhatalmak sorában isó helyen állott Lengyelország, amelynek szept-ember havi története mutatta meg, hogy mennyi-nyire kilátástalan a harc egy nagyhatalommal szemben. Nem megfelelő az idő arra sem, hogy a középhatalmak egymás közt mérkőzzenek, mert érdekkörük belenyúlnak valamely nagy-átalonnak szférájába és az érdekek összetettsége miatt nehéz olyan háborút elképzelni, amely két llamra elszigetelten maradhat. Ezért a háború zedetétől fogva biztosra volt vehető, hogy az unópai államok azon része, amelyet a közép-átalmak és a kis államok alkotnak, távol tartja agát a háborútól és valóban: amiért ez a rész a küzd, az nem a győzelem, hanem a semleges-ég fenntartása.

Olaszország azzal, hogy maga sem lépett e a háborúba, hivatására talált nemcsak a nagy-átalmak, hanem a most említett semlegesek irá-nyában is. Míg amazok közt a békét igyekezik regtermenteni, emezek között a semlegességet artja fenn. Egy hónap leforgása alatt Olasz-országának sikerült egyelőre a Balkán déli részén izalmi légkört teremtteni, ami előfeltétele a emlegesítésnek. Segítségére volt az, hogy Törökország szintén semleges politikát kezdett, ami Olaszországra nézve nyugalmat teremt. Erősít-ette a Törökország iránti bizalmat a török mi-sterelnökönek az a kijelentése: Törökország-ak nincsenek háborús okai. Ennek folytatása olt az a hír, amely a Tan és a Jemisabih című rök lapokban is megjelent, amely szerint a rök köztársaság hajlandó Németországgal egnemtámadási szerződést kötni. Kérdéses ost már, hogy Saracoglu külügyminiszter osztkví tartózkodása mennyiben simul ehhez semlegességi politikához? Olaszországnak a rök birodalommal nem annyira a Balkánon, mint Kis-Ázsiában vannak érdekellentétei. A fa-izista kormány eddig is sokat áldozott arra, gy az iraki és mosszuli petróleumvidékekhez usson. Ez a pont, ahol az olasz és török Asp-ációk találkoznak és olyan érdek áll fenn Olasz-ország részéről, amelyet egyhamar nem adhat el. De éppen ennek a kérdésnél vár Törökország egítségét a Szovjetfől, amelynek viszonya az lasz birodalommal még tisztázásra vár.

Tehát Olaszország és Törökország között itális ellentétek vannak, de Mussolini, úgy lát-zik, egyelőre félre teszi azokat, hogy a balkáni kékét biztosítsa. A Duce elgondolása ma is az, mi évek óta: lehetőleg mindent békés úton ren-gezni és ezt a felfogást fenntartja ma is — ha nindírt ideológiai áldozatok árán is — ma, am-itor Európa északi fele már lángban áll.

A török kormány barátsággal reagál az lasz Treuga Deire. Ez az álláspont az, amely nem áll ellentétben azzal a politikával, amely a nyár folyamán kialakult. Az Angliával kötött lőzetes szerződés, az a körülmény, hogy Fran-ziorszag még a tárgyalások előtt lemondott az alexandrettei szandzsakról, erkölcsi kötelezettsé- get rótt rá, amilyent a török diplomácia komo-nyan szokott venni. Weygand tábornok nem min-den ok nélkül tartózkodott egy héten át Ankará-ában. A tény azonban egyelőre amellet szól, hogy Törökország felfogta az olasz szándékokat és kerül minden olyan magatartást, amely Olasz-országban bizalmatlanságot keltene. Csak az el-ővő idő fogja megmutatni, hogy mennyire ala-ozott a balkáni béke. Ma be kell érniünk azzal a tudattal, hogy van és létezik, sőt nem szór a népek viszonyába gyújtó szikrákat és senki az európai háború gócpontját tekintve, földraj-zilag Európa déli részén a Balkán, biztonságosab-berület, mint az, amelyen az észak semleges ál-lamai elterülnek.

Meggyilkolta gyermekét

Bucurestiből jelentik: A Cernauti közelében le-ő Siret községben Maria Bodnariuc nevű asszony, önkivitteli rohamában elvágta három éves gyer-keke nyakát, majd pedig, hogy tettet eltitkolja, szomszédainak azt mesélte, hogy rablógyilkosok kö-vettek el a szörnyű tettet. Később az asszony be-vallotta, hogy gyermekét maga gyilkolta meg.

Svédország fegyverkezik

Stockholmból jelentik (Rador). A svéd had-ereg főparancsnoka emlékiratot intézett a svéd kormányhoz, amelytől két millió angol font összegű rendkívüli hitel megnyitását kérte tankok, páncé-los autók és tankelhárító ágyúk vásárlására.

MIBE KERÜL A HÁBORU?

Megdőböntő statisztika elpusztult embermilliókról és megsemmisült dollár milliárdokról

Ha végig tekintünk a világ egyes álmainak költségvetését feltüntető statisztikai adatokon, meg-állapíthatjuk, hogy hosszú évtizedek óta nemcsak Anglia, Franciaország, Németország, Oroszország, Japán s az Egyesült Államok fordítják költségve-tési bevételeiknek tulnyomó részét katonai célokra, hanem Európának valamennyi állama és még a háborus veszélytől csak alig fenyegetett északi államok: Svédország, Norvégia költségvetéseinek is 50—70 százalékát emésztik fel a hadügyi kiadások. Csak hozzávetőleges adataink vannak arról, hogy mibe kerül Franciaországnak a Maginot-vonal, a háromszáznyolcvan kilométernyi hosszúságban es sokemlétnyi mélységben húzódó acélváros s hogy mennyi munkát és anyagot fektetett Németország a Siegfried-vonal bevehetetlennek tartott beton-erődítményeibe. Munkáskezek millióit foglalkoztatja a hadiipar s ha hinni lehet a sajtóban mostanában egyre sürűbben megjelenő fegyverkezési statisztikáknak, repülőgépek, tankok, ágyúk százaival nő naponta a világ fegyveres ereje. S mindez még csak az előkészület a nagy gazdasági erőpróbaéhoz: a háborúhoz.

Hány milliójába került Németországnak a Len-gyelország elleni hadjárat egy-egy perce, mit vesztett Lengyelország; mennyi vérbe és nyersanyagba kerül a nyugati hadszíntéren egyetlen méternyi elő-nyomulás — talán csak évek múlva fogja kiszámí-tani a statisztikus. Olyan szakot mutat majd az eredmény, amelyekkel csak a csilágaszatban ta-lálkozhattunk s minél nagyobb szerephez jut a had-viselésben az emberi erő mellett a technika, annál magasabbra emelkednek ezek a szűdletes számok.

Mibe kerül a világnak a háború? — hozzávető-leges feleletet kapunk erre a kérdésre, ha G. Frey tag „Világatlasz” és Woytinsky „Welt der Zeilen” című munkája nyomán összeállítjuk az utóbbi két évszázad jelentősebb háborúinak statisztikáját.

Spanyol örökösödési háború 1702—13. 1.250 mil-lio aranyfrank költségbe. Halottak száma ismeret-len.

Osztrák örökösödési háború 1739—48. 1.100 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma ismeret-len.

Hétéves háború 1756—63. 1.681 millió arany- frank költségbe. Halottak száma ismeretlen.

Amerikai függetlenségi háború 1776—85. 2.425 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma ismer-etlen.

Német—dán háború 1864. 8.500 millió arany- frank költségbe. Halottak száma 10.331.

Krími háború 1854—56. 1.265 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma 19.331.

Olasz—osztrák háború 1859. 18.596 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma ismeretlen.

Amerikai szecessziós háború 1861—65. Költség ismeretlen. Halottak száma 4902.

Porosz—osztrák háború 1866. 1.650 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma 9.212.

Német—francia háború 1870—71. 9.820 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma 192.184.

Orosz—török háború 1878—79. 6.452 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma 103.784.

Japán—kínai háború 1894—6. (csak Japán). Költség ismeretlen. Halottak száma 4.118.

Görög—török háború 1897. Költség ismeretlen. Halottak száma 17.160.

Spanyol—amerikai háború 1898—99. 5.350 mil-lio aranyfrank költségbe. Halottak száma 63.933.

Angol—bur háború 1889—1902 (csak angol). 5.699 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma 17.745.

Orosz—japán háború 1904—5. Orosz: 10.821 millió aranyfrank költségbe. Halottak száma 208.021 Japán: Költség ismeretlen. Halottak száma 81.310.

A világháborúig összesen: 74.619 millió arany- frank költségbe. Halottak száma 614.150.

A megelőző kétszáz év 16 jelentősebb háború- jának költségei és veszteségei azonban csak kis há-nyadát teszik ki az 1914—18-as világháborúnak, a melynek mérlegét Woytinsky említett munkája így foglalja össze:

Központi hatalmak: mozgósítva 25, halottak 4, sebesültek száma 7 millió.

Antant és USA: mozgósítva 44, halottak 6, se- besültek száma 13 millió.

Összesen: mozgósítva 69, halottak 10, sebesül- tek száma 20 millió.

A központi hatalmak mozgósított haderejének 16 százaléka esett el és 28 százaléka sebesült meg, ugyanez az arány az egyesült hatalmaktól 12, il- letve 21 százalék volt. Részletesebben: a német, osztrák, magyar, orosz és francia hadseregek vesz- tesége halottakban 15—17, a belga és román had- seregeké 20, az olasz 10 és az USA vesztesége 1,5 százalék volt.

A világháború napi költségeit Woytinsky sta-

tisztikai mérlege így tünteti fel:

	Közp. h.	Anglia	Fr. o.
1914	36	35	36
1915	67	74	51
1916	100	112	74
1917	126	146	88
1918	146	157	120

A világháborúnak tehát egy hónapja alatt any-nyit költöttek el, amennyibe a megelőző kétszáz év: a hétéves háború, a napoleoni háborúk, az angol-bur hadjárat és az orosz-japán háború került.

A háború összes kiadásainak mérlegét Freytag „Világstatisztikája foglalja össze:

I. Egyesült hatalmak és USA
Költségvetési be-
vételekből 125.590.467.497 dollár
Kölcsönökből 19.697.214.125 dollár

II. Központi hatalmak, Törökország
és Bulgária:
Költségvetési be-
vételekből 60.643.160.600 dollár
Kölcsönökből 2.375.000.000 dollár

Összesen 208.305.851.222 dollár

A világháború költségeihez adandó még a bé-
ketárgyalások során Németországra kivetett 520
milliárd márka összegű jóvátétel és nincsenek ada-
tok arról a veszteségről, amit a 69 millió mozgósí-
tott négy évi munkavesztése jelent és amit a há-
ború alatt, a háború után és egyes államok hadi-
özvegyeknek és hadiárvának segély címén kifi-
zettek.

Kiséréljük meg a rendelkezésre álló fogyaté-
kos adatok alapján — leire átszámítani az utóbbi
két évszázadban lezajlott háborúk költségeit:

I. A világháború
előtti költségek 1.492.380.000.000 lei

II. A világháború
költségei 21.871.114.378.300 lei

III. A német
jóvátétel 20.480.000.000.000 lei

Mit lehetett volna ezzel az összeggel megvaló-
sítani, ha békésebb célokra áldozzák, könnyű el-
képzelni, ha kiszámítjuk, hogy ez az összeg, amit a
világnak semilyen pénzértékében sem lehetne egy-
szerre kifizetni, nem kevesebb, mint 1993 évig fe-
dezné Románia 22 milliárdos évi költségvetése.

A hadviselés annál költségesebbé válik, minél
nagyobb szerephez jut a háborúban a technika: a
gép, az olaj, a beton, és a vas. *Mibe kerülnek a mos-
tani hadműveletek? — ma még nincsenek számsze-
rű adatok róla, de ezekből is adatokból is kivilág-
lik, hogy ma még inkább áll a montecucoli tétel:
a háborúhoz három dolog kell: pénz, pénz és —
péNZ...*

CORSO mozi

Rendkívül érdekes premier!

100%-osan németül beszélő film!

Csak felnőtteknek!

EXTÁZIS

A nemek harcának szenzációs filmje

A főszerepben:

HEDY LAMARR

Rendező: G. Machaty

Zene: Dr. Becce

A darab bemutat egy fiatal leányt, aki sok-
kal idősebb férfivel megy feleségül. Férje el-
hanyagolja és az asszony hiába igyekszik
meggyőzni a fiatalság jogairól...

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 1/10 órákor
D. u. 3 órákor 17 leies helyárrakkal:

A matrózok kedvence

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 790 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Műtszágoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1500 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

25-10 és este 9 óra után 25-15.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

Érdekes visszapillantás

A világháború kitörésekor, 25 évvel ezelőtt a mai történelmi idők nagyjai közül többen nem is sejtették, hogy 25 év múlva sorsdöntő szerephez jutnak. Ime, hol voltak a mai államvezetők 1914. augusztusában?

Hitler Adolf 1914-ben nyomorban élt Münchenben. Mint emlékirataiban írja, augusztus 2-án térdelve készönte meg az Uristennek, hogy megengedje, hogy ilyen nagy időket éljen meg. Ausztriát nem kedvelte és ezért nem jelentkezett felsőaustriai csapattesténél, hanem Lajos bajor király kancellári hivatalában kérvényt adott be, hogy engedje meg, hogy a bajor hadseregbe beléphessen. Augusztus 4-én az engedély megérkezett.

VI. György angol király 18 éves volt és „midshipman” a Collingwood csatahajón, amely éppen manőveren volt. A hajó augusztusban parancsot kapott, hogy fusson be angliai kikötőbe.

Sztalin Északkelet-Berlinben mint számkivetett élt 1914. augusztusában.

Mussolini a milánói szocialista újság, az Avanti szerkesztőségében ült. Ennek a lapnak példányszámát, mint szerkesztő ötszöröse emelte. 1914. augusztusában Olaszország abszolút semlegessége mellett kezd hírlapi kampányt. Néhány hónap múlva cikkeiben a nyugati hatalmak oldalán való beavatkozást sürgeti. Hogy ez megtörtént, sokban tudható be az ő és d'Annunzio tollának.

Baladier 1914-ben Délfranciaország egyik gimnáziumának történelemtanára volt. Augusztusban nyári szabadságát élvezte, de hamarosan bevonult a 158. számú gyalogezredhez, ahol őrmesterségig vitte.

Chamberlain egy birminghami textilgyárat igazgatót a világháború kiöresekor.

Churchill az egyetlen, aki ugyanaz volt 1914-ben, mint ma: az admirális első lordja. Ugyanaz maradt abban a hitében is, hogy Németországgal elkerülhetetlen a háború.

És végül, mit csinált az angol hadüzenet estéjén a 14 éves

Elisabeth Bowes Lyon, aki nem sejtette, hogy 25 év múlva Anglia királynéja lesz és a brit birodalom történelmi idejében a trónon ül? Erzsébet királyné, — amint memoárjaiban írja — fogalommal sem bírt az eseményekről. Este, nagypapa, lord Strathmore társaságában Erzsébet színházba ment.

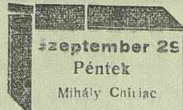
Egy nyomorgó német fiatalember, szangvinikus hírlapíró, csendes történelemprofesszor, hidegen kalkuláló textilgyáros és egy szibériai rab... ezek voltak ők 1914-ben, ők, akik ma Európa sorsát intézik.

— Az olasz király kitüntette a magyar kormánypart elnökét. Budapestről jelentik: Az olasz király és császár báró Vay Lászlónak, a Magyar Életpárt elnökének az olasz koronarend nagy keresztjét adományozta.

— Románia új moszkvai követe. Bucurestiből jelentik: George Babidescu, Románia új moszkvai követe tegnap állomáshelyére utazott.

— Japán tábornokok a Siegfried-vonalon. Berlinből jelentik: Teoachi tábornok és vezérkara, valamint Oshina tábornok berlini japán nagykövet tegnap megtekintették a nyugati határvonal erődítményeit.

— Berlinben emelkedett az angol font. Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a német börzén csütörtök reggel az angol font árjegyzésében némi emelkedés mutatkozott.

Szeptember 25.
Péntek
Mihály Chaitac

1758. szeptember 29-én született Nelson, hírneves angol tengernagy. Amikor Anglia háborút vezetett Napoleon francia császár ellen, az angol hajóhadat Nelson admirális vezette. 1805-ben Trafalgar mellett súlyos csapást mért a francia hajóhadra. Nelson ezért Angliában nagy ünneplésben részesítették és nemzeti éntáradékokat bízósítottak neki.

1862. szeptember 29-én született Szaboleska Mihály költő. A papi pályára lépett és teológiát előbb Debrecenben, majd Párisban tanult. Marosfelföldben kezdte meg lelkesítő működését, ahonnan Temesvárra került és ott nyugdíjazással működött. Már főiskolai hallgató korában tánt fel versével, amelyeknek tárgyát rendszerint a falusi életből merítette. Nagyon szép vallásos versei is. Több lírai versét megzenésítették. Ezek közül a legismertebb: Te e van a város akácfavirággal.

— Huszonöt éve halott a román dinasztia megalapítója. Szeptember 27-én volt negyedszázada annak, hogy I. Carol király, a román dinasztia megalapítója elköltözött az élők sorából. Carol király, aki Románia függetlenségét kivívta, 48 esztendőn keresztül uralkodott. 1866-ban lépett először az ország földjére. Mint Románia fejedelme 1881-ig uralkodott, majd pedig királlyá kiáltotta ki magát. Közeli félvezszázados vezetése alatt az ország óriási változásokon ment keresztül, mert I. Carol király szünetlenül azon fáradozott, hogy népe boldog és megelégedett legyen. Halála 75 esztendő korában, 1914. szeptember 27-én következett be.

— Nem szünik meg a holland-német repülőforgalom. Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A holland polgári repülőgépek tevédeéből történt sajnálatos megtámadásának nem lesznek komolyabb következményei és a Malmö-Koppenhága-Amsterdam légi vonalon a légi közlekedés zavartalanul tovább fog tartani. A Koppenhága-Berlin légiközlekedés helyreállításának nincsen semmi akadály, mert a holland gép megtámadása csak sajnálatos tévedés volt.

— Pusztították a földregézés Törökországban. Isztanbulból jelentik: Ismir környékén újabb földregézések voltak. Kedden tizennyolc földlöketést észleltek. A lakosság helyzete siralmas, mert házaik elpusztultak és a beállott rossz idő ellen nem védekezhetnek.

— A belga király meglátogatta és kitüntette a háború két belga sebesültjét. Brüsszelből jelentik: Lipót belga király tegnap a katonai kórházban meglátogatta azt a repülőbalisztet, aki egy angol repülőgéppel folytatott harca során megsebesült. Az uralkodó a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki a sebesültet. Ugyanezt a kitüntetést kapta Jenotte őrmester is, aki egy angol repülőgép üldözése közben megsebesült. A király ezután megtekintette azt a hatalmas angol bombavetőgépet, amelyet a légi harcok során leszállásra kényszerítettek.

— Követel küld Moszkva Bulgáriába. Moszkvából jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint Laurentjevet, a külügyi népbiztosság keleti osztályának igazgatóját szófiai követte fogják ki-nevezni. Ez az állás már hosszabb ideje betöltetlen volt.

— A pénzes postás jókor érkezett a címzettet le kellett vágni a kötéltől. Olyan az egész, mintha írói elme agyalta volna ki: megható novella a halálraszánt fiatalember szerencsés meneküléséről, avagy: amikor a halál rossz helyre kopogtat... Pedig megtörtént. Rídeg rendőri jelentés mondja el. Kábdéő Árpád Csikszeredán szülnék érezte a maga kis világát. Kis lázadásokat érzett a gyalpad mellett. Ugy vélte, hogy ő, a tizenkilenc éves korára kész asztalossegéd, több keresetre hivatott. És nekivágott a világnak. A világot pedig egyelőre Kolozsvár jelentette. Azt hitte, hogy tárt karokkal várják. Aztán nagyon kegyetlenül ébredt rá, hogy munkát nem kapott, a pénze elfogyott és a gyomra irtalmatlanul korgott. Zsebében egyetlen lei sem húzódtott meg. Ha nem kellek az életnek — eldobom az életet — így gondolhatta Kábdéő Árpád a tizenkilenc évesek „bölcs” elméletével és lakásán sötét dráma érlelődött. A szűk kis lakásban kétél hurkolódott... De csakhamar kopogtattak az ajtón. Semmi válasz. A postás — kiáltja a hang. — A pénzes postás... Néma csend a válasz. A postás lenyomja a kilincset és rémülten hőköl hátra. Az ablaklán kétél feszül és a kétél végén emberi test vonaglik. Milyen szerencse, hogy hogy a férfiaknál általában zsebkész szokott lenni... A következő pillanatban a postás megmentett egy életet. Amikor a kihívott mentőorvos mesterséges légzéssel magához térítette a fiatalembert, a postás udvariasan tintacseruzát nyomott kezébe: Kérem aláírni a vevénynt. Háromszáz lei érkezett az ön címére... Kábdéő Árpád szüdültlen és révülten nézte a három fényes szászat. A szílei kiüldt a pénz. Könny futotta el szemét. Ez a pénz megmentette az életemet — mondotta. — Most látom, mekkora számárságot tettem volna... Ezzel a pénzzel hazautazom és soha többé nem gondolok öngyilkosságra... Visszamegyek a műhelybe... — motyogta sírva.

Szent Mihály

főangyal emléknapiját üli ma a kereszténység. Szent János apostol a jelenések könyvében Mihály főangyal nevezni a sárkány, vagyis a sátn legyőzőnek. Mihályt, akit a menyébi seregek fejedelmeként is neveznek, a keresztény anyaszentegyház fővédőjének tekinti és már a Krisztus után negyedik századtól kezdve számos templom épült a tiszteletére. Védőszentje az erdélyi római katolikus egyházugyének is és Kolozsvár főterén ott áll a nevével nevezett nagytemplom. A művészek számos festményt és szobrot készítettek róla, az egyháziaty pedig sok írásukban magasztalták érdemeit.

A szeptember 29-ik napjára eső Szent Mihály-jelenti voltaképpen igazában az ősz ránközönéséről. Ettől a naptól kezdve a hajnali és az esti harangok megzendülésében is változás történik. Reggel öt óra helyett csak hatkor szólítja a harang az embereket imára és munkára, este pedig az eddigi nyolc helyett már hét órakor jelzi az eszharang a munka nap befejezését és figyelmeztet, hogy az Urunk mondjunk hálát, amiért egy napon keresztül megint megtartott és megsegített és hogy szent nevek elrebegésével térjünk megérdemelt nyugovóra. Szent Mihály napjától kezdve a nappalok gyors kurtábbá válnak, reggel a sötétség későbbben csillik, este pedig korábban borul a világra. Ezt Szent Mihály napjától fogvást a városokban a zak kapuját csak reggel hatkor nyitják és eddig öt óra helyett, este pedig nem válnak tízig, hanem már kilenc órakor zárják azokat.

— Hideg van az Ókíráltságban. Bucurestiből jelentik: A hőmérséklet tegnap erősen lecsökkent és az éjszaka minusz egy fok volt. Predealon minusz négy fok hideget mértek a tegnapi napon.

— Menekültek a farkasok Lengyelországba. Rigából jelentik: A lengyel-litván határ mentén nagy számban jelentek meg a farkasok, amelyek óriási károkat okoznak. A farkasok a lengyelországi háború következtében menekültek át Litvánia területére.

— Leszállították a kamatlábat Angliában. Londonból jelentik: Az Angol Bank igazgató tanácsa mai ülésén a kamatlábat 4 százalékról 3 százalékra szállította le.

— Megindul a gyümölcsexport Németországba. A politikai események miatt az elmúlt héten teljesen megakadt a gyümölcsexport. A termelőket a kivitel megállása teljesen elkeserítette, mert a gyümölcsöt már nagy részben leszedték és tárolni nem lehetett. Az exportőrök a termelőkkel együtt minden lehetőséget megpróbáltak a kivitel újabb megindítása érdekében, de a vagonhiány miatt az igyekezet sikertelen maradt. Most végre sikerült az exportőröknek a külföldi vevők segítségével megvonatokat kapni és így a kivitel Németország felé — ha lassabb tempóban is, — de újból megindult. Egyelőre hat vagon gyümölcs indult a Németországba, melyet rövidesen további szállítmányok követnek.

— Halálos gépkocsiszerecsénylenség. Ploestiből jelentik: Tegnap halálos autószerencsétlenség történt Ploesti és Campina között. Constantin Raulescu megyesi földmérnök Campinából autón indult Ploesti felé. A gépkocsi felborult és a mérnökonyaalapli törést szenvedve meghalt.

Szerkesztői üzenetek

K. P. Magyar-szentmárton. Panaszát illető helyre juttattuk.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLAT

Pénteken, szeptember 29-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton levő Salvator gyógyszerár

A II. kerületben a Maresal Joffre uton levő Schul gyógyszerár

A III. kerületben a Carol uton levő Kell gyógyszerár

A IV. kerületben a Preyer utcában levő Urvári gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és a Kiscsán Panajoth Ernő gyógyszerár állandó szakai szolgálatot tart.

Mozi

M Ű S O R:

PÉNTEK, SEPTÉMBER 29.

APOLLO: A zöld frakk (francia film.)

CAPITOL: A kalandor (francia film.)

CORSO: Extázis (német film.)

SCALA: Kozákok (francia film.)

A polgári lakosság sérthetlenségét mondja ki a német katona tizparancsolata

Jól kell bánni a hadifoglyokkal. Hadifogságba került német katona csak a nevét mondhatja meg

Berlinből jelentik: A német sajtó részletesen foglalkozik a német katona tizparancsolatával, a melyet a hadvezetőség most hozott nyilvánosságra. A tizparancsolat szövege a következő:

1. A német katona lovagiasan harcol népe győzelméért. Nem méltó hozzá, hogy kegyetlenségeket kövessen el, vagy felesleges rombolásokat végezzen.
2. A katona formaruhát, vagy jelvényt kell viseljen. Szigorúan tilos a jelvény nélkül polgári ruhában harcolni.
3. Azt az ellenséget, aki megadja magát, nem szabad megölni, még akkor sem, ha az illető franktűr, vagy kém. Ezek felett a törvényszékek ítélnének.
4. Tilos a hadifoglyok inzultálása, vagy megkínzása. Ezekről a fegyverek, terrajzok, vagy feljegyzések kivül más nem szabad elvinni.
5. A dum-dum lövedékek használata tilos. A többi lövedéknek dum-dum golyókká való átváltoztatása szintén tilos.
6. A Vörös Kereszt sérthetetlen. A megsebesült ellenséget emberségesen kell kezelni. A betegápolók és papok hivatásuk gyakorlásában nem szabad megakadályozni.
7. A polgári lakosság sérthetetlen. A katona nem

rabolhat és nem rombolhat ok nélkül. Különösen tekintettel kell lenni a történelmi nevezetességi szobrokra és azokra az épületekre, amelyek a művészet, tudomány, vagy jótékonyág szolgálatában állanak. A lakosságot szolgáló elvégzésére csak magasabbrangú tiszt kényszeríthető és akkor is csak fizetés ellenében.

8. Tilos semleges államok területére lépni, azok felett elrepülni, vagy ezen területre lőni.

9. Ha a német katona fogságba esik, a hozzá intézett kérdések közül csupán nevét és rangját tartozik megmondani. Azt azonban semmilyen körülmények között sem közölheti, hogy melyik katonai egységhez tartozik és tilos adatokkal szolgálnia Németország katonai, politikai, vagy gazdasági helyzetére vonatkozóan. Ezekről még akkor sem beszélhet, ha megfenyegetik.

10. A fenti rendelkezésektől való eltérés esetén az illető katonával szemben megtorló intézkedéseket alkalmazhatnak. Ugyanakkor a német katona tartozik jelenlét, ha az ellenség nem tartotta tiszteltben az első nyolc pontban foglaltakat. A megtorlások ebben az esetben csakis a nagyvezérkar utasítására történhetnek.

(—) Bányamunkások adománya a hadfelszerelési alapra. A Temes tarománybeli bányászok céhe a hadfelszerelési alap javára 1,812.674 leit adományozott és az összeget a Nemzeti Bank temesvári fiókjánál már be is fizette. Ehhez az összeghez az aninai, resicai, szekuli, dománi, dognácskai és delinyesti bányászok, akik a Resica-művek telepein dolgoznak, 347.708 leiel járultak hozzá.

(—) Mezőgazdasági akadémiát kap Temesvár. Serban Mihai földmívelésügyi államtitkár temesvári tartózkodása során — miként azt megirtuk — meglátogatta a müegyetemet is és annak tanári karával hosszabb megbeszélést folytatott. Ez a megbeszélés azzal a tervvel van kapcsolatban, hogy a temesvári müegyetem mellett mint annak külön fakultását, mezőgazdasági akadémiát létesítenek. A tárgyalások abban az irányban is folynak, hogy esetleg a kolozsvári mezőgazdasági akadémiát Temesvárra helyeznék. Ebben az ügyben már legközelebb meghozzák a döntést.

(—) Román nyelvtanfolyam. Magántisztviselők Céhe értesíti a résztvevni öhajtókat, hogy a román ingyenes nyelvkurzus hétfőn, október 1-én este 8 órakor veszi kezdetét. Az órák a Céh helyiségeiben, Str. Eminescu 5. I. em. lesznek megtartva.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Fazekas Olga, Mohácsi Ilona, Sopterean Mihai Gavriela, Farcau Maria Elena, Bacila Rodica Maria.

(—) Vakmerő lopás az adóhivatalban. Goldschmidt Béla józsefvárosi Bratianu-uccai lakos, aki a Hammer és Ney cég alkalmazottja, adót akart fizetni a hármas számú adóhivatalban. A pénztár körül többen álltak és így várakozniok kellett. Közben az adóra szánt tizezerötöt leit a kabátja külső zsebébe tette. Amikor azután a pénztárhoz ért és benyult a zsebébe, hogy a pénzt leszámolja, megdöbbenéssel észlelte, hogy a tizezerötöt leit eltűnt. A pénzt ismeretlen tettes klopolta a zsebéből. A fiatalt a rendőrségre siettet és bejelentette a lopást.

(—) Molnár Magda a budapesti operaház tagja. Ismételt hírt adtunk már a Déli Hírlap hasábjain Molnár Magda hangverseny- és operabenező sikereiről. Molnár Magda temesvári születésű és az itteni városi zeneiskola elvégzése után a budapesti zeneművészeti főiskolán folytatta tanulmányait. Kiváló tehetsége révén ott úgy az operabenező, mint a hangversenyének művészeti szakon oklevelet nyert. Mindkét szakot kitüntetéssel végezte és az operabarátok egyesületének ösztöndíját is elnyerte. A nagytehetségű fiatal művésznő most újabb érvényesülés küszöbéhez érkezett, a mennyiben a budapesti opera ösztöndíjas tagja lett és ezen állását már el is foglalta. Molnár Magda ezen újabb sikere bizonyára őszinte örömet kelt nagyszámú temesvári ismerősei és hívei táborában és kétségtelen, hogy felfelé ívelő pályáján még számos művészi sikeréről lesz alkalmunk beszámolni.

(—) Halálozások. Meghaltak: Mihuti Nicolae 35 éves földmives, Weisz Katalin született Hoffenberg 72 éves.

Német körök cáfolják a zsidók gazdasági reaktiválását. Berlinből jelentik: A Tageblatt berlini jelentése szerint nem felel meg a valóságnak a külföldi sajtó azon híradása, hogy egyes zsidókat W. W. J. jelzéssel láttak el, ezzel kiemelve, hogy az illetőket gazdaságilag értékes elemeknek tekintik. Német mértékadó helyen közölték, hogy ilyen intézkedés nem történt és ez csak egyes zsidók vágyalma lehet. A nemzeti szocializmus továbbra is fenntartja azon elvi felfogását, hogy a zsidók gazdaságilag teljesen értéktelen elemek.

Megkezdődtek a német-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások. Belgrádból jelentik: A jugoszláv-német kereskedelmi tárgyalások ma kezdődtek meg Belgrádban. A német bizottságot Langfried, a nemzeti gazdasági minisztérium helyettes vezetője irányítja. A jugoszláv bizottság Tilia helyettes külügyminiszter vezetésével állt.

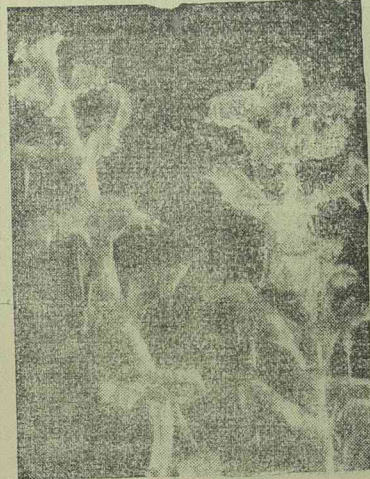
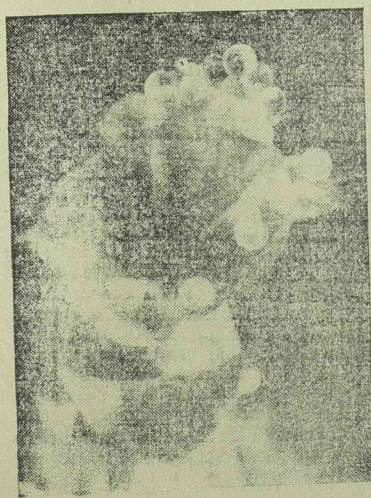
Örök lakásokat adott a fővárosi íróknak, újságíróknak, tanítóknak. Érdekes törvényrendeletet közölt a hivatalos lap utolsó száma. Ez a törvény felhatalmazást ad Bucuresti fővárosnak, hogy végrehajthassa azt a határozatot, amellyel a soseaua Ianului és Victor Manu uca sarkán épült városi épületben öt íróknak, öt újságíróknak és öt tanítóknak örökös ingyen lakást biztosít családjukkal együtt. A főváros kikötése az, hogy a hivatásukban kiválóak közül a legszegényebbek kapják ezeket a lakásokat. Eredeti elgondolás szerint a főváros ezeket a lakásokat teljes tulajdonjoggal akarta átadni a kedvezményezetteknek, a minisztertanács azonban ezt így nem engedélyezte, mert így a községi lakásépítési törvény szerint joguk lett volna arra is, hogy eladják másoknak a tulajdonukba jutott lakást és ez által az első tizenöt megajándékozott után megszűnt volna a folytonosság számdekával elgondolt adomány. A minisztertanács tehát a törvényt abban az értelemben módosította, hogy a kiválasztottak és haláluk esetén övegeik az ö halálukig, illetve gyermekeik amíg kiskoruk elvezhessék a lakást, de személyes joggal és haláluk után ezek új adományozás tárgyává lesznek. Csak olyanok kaphatják meg a lakást, akiknek nincs semmi városi ingatlanuk. A lakásokra első állami és községi közterhek a lakók tartoznak fizetni. Ők kötelesek jókarban tartani a lakást és ha ezeket a kötelezettségeket nem teljesítik, bírói kilakoltatásnak van helye. A kedvezményre az írókat a román írók országos egyesülete terjeszti elő és a nevelésügyi miniszter véleményezi, az újságírókat a bucurestii szindikátus jelöli és a belügyminisztérium sajtó osztálya véleményezi, a tanítókat a romániai tanítóegyesület jelöli és a nevelésügyi minisztérium véleményezi. Ezek alapján dönt a főváros.

Öt pályázó a városi mozik igazgatói állására. Pop Amos, a városi mozik igazgatója — mint megirtuk — a szolgálati korhatár elérése következtében november 1-én nyugalmomba vonul. A város a megüresedő igazgatói állásra szeptember 30-iki lejárattal pályázatot hirdetett, amelyre eddig öt beadvány érkezett. A pályázók között vannak Stefanut Ionel és Lutia Romulus aradi mozigazgatók, Taran Constantin karánsebesi mozigazgató, Ion Guigore író, volt kereskedelmi és iparkamarai titkár és Crainalic Teodor ókirályságbeli mozigazgató. Nincsen kizárva, hogy a város nem hoz egyelőre döntést, hanem új pályázatot ír ki.

FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ. A gazdasági helyzet minden vállalatra súlyosan nehezedik. Sokszorosan éri ezt a sajtó is, amelynek kiadásai megszaporodtak, bevételei pedig csökkentek. Azzal a kérelemmel fordulunk a DÉLI HÍRLAP előfizetőihez, hogy előfizetési hátralékaikat szíveskedjenek haladéktalanul bekielenteni. Ez most azért is időszerű, mert október elsejével új évnegyed közeledik. Az előfizetési hátralékokat nem tarthatja nyilván a kiadóhivatal és ezért szükségesnek tartja azok kiegyenlítését kérni. Minden szellemi és anyagi erőnkkel azon vagyunk, hogy olvasótáborunkat kielégítsük és mindenkor szolgáljuk. Kérjük, hogy az olvasók ezzel szemben munkánkat azzal méltányolják és támogassák, hogy előfizetésüket pontosan rendezzék.

A temesvári érettségi vizsga újabb eredményei. A Carmen Sylva leányliceum jelöltjei után a Notre Dame leányliceum jelöltjei kerültek a vizsgázató bizottság elé, amely a következőket nyilvánította éretté: Olariu Elena, Radu Ileana, Voda Maria, Bobei Lucia, Mitariu Lucretia, Petcu Stella, Rău Victoria, Sebestyén Rozália, Scheer Margit, Tascu Eugenia, Weidmann Erzsébet és Wolff Anna.

A katolikus magyar tanonciskolában a beírások hétköznapon délután négy és hét óra között vannak (Belváros, piarista épület, földszint). Beiratkozhatnak azok a magyar tanoncok is, akik az állami tanonciskolába jártak. Beiratási díj 100 lei, könyvek és filzetek díja 300 lei, végül 2 lei repülőbélyeg. A beírt tanoncok hétfőn, október másodikkán délután öt órakor évadnyitóra gyűlnek össze, a tanítás pedig szerdán, október negyedikkén délután 3 órakor kezdődik.

A csuka gyerekszobája. A baloldali képen látható hólyagocskák a megtermékenyített halikrák, míg a jobboldali képen az újszülött kis csukákat látjuk, vizinövény száraihoz tapadva. (UFA-fejvétele)

Ötven év előtti szenzáció

A Niagara fölött kifeszített drótkötélen kerékpározott egy vakmerő artista hogy elvehesse szerelmét

(Ötven éve annak, hogy egy amerikai artista a Niagara-vízesés felett kifeszített sodronyon kerékpárjával áthajtott a két part között.)

W. D. Halwey kötéláncos volt. Vándorcirkuszokban rémitgette a közönséget. Két húszméteres oszlop között kifeszített kötélén egyensúlyozó bambusz nélkül futott végig. De idővel még ezzel sem elégedett meg. Pontosan a kötélen középen fejté állt. Beszéli, hogy ennél — az azóta mások által is betanult — mutatványánál Baltimoreban egy nézőt lédetében megütött a guta. Halwey tekintélye ettől a naptól kezdve rohamosan nőtt.

De a végzet őt is utolérte. Az artistapiacra egyre több kötéláncos jelentkezett. Volt, aki drót középen hegedülni is tudott, a másik bukfenecet vett, a harmadik harmonikázott és régi indián dalokat énekelt.

Az öregedő Halwey pályája kettétört.

Ebben az időben (1880 táján) történt, hogy Amerikában divattá vált a kerékpár. Örömtől maninák voltak ezek, a Drair-féle „hobby hors”-ok zsenge utódai, melyeket tudja Isten milyen elgondolás következtében kenguruknak keresztelt a közönség. Amerikában népszerű dolog volt kerékpározni. A hágót és a rágógumit kerékpáros címkékkel látták el. Kell ennél nagyobb népszerűség?

A SZERELMES HALWEY MENTŐÖTELETE.

Halwey közben lerongyolódott. Az öreg artista már nem kellett senkinek sem. Nem tudott mást, csak kötélén táncolni és más kunsztot nem tanult. Már csak farmerek és kaubojok filléreiből élt — ez a jövedelem viszont éppen csak az éhhaláltól mentesítette szegényt. S hogy a szerencsétlen kötéláncosnak tragédiája teljes legyen: ráadásul még szerelmes is lett. Oly végtelenen szerelmes, hogy meg akart nőszülni. De hogyan nőszüljön, ha nincs pénze?

Halwey búskomoran róttá az uccákat. Törte a fejét, hogyan szerezhetne pénzt, sok, igen sok pénzt. Végül mentő ötlete támadt. Másnap felkereste a legnagyobb bulvárlap szerkesztőségét. Azután elment egy kötélárúgyárba. Majd a Niagara szépségeinek hírét verő, a vizes és kihasználását előmozdító és végrehajtó részvénytársaságba. Tárgyait vasúttársaságokkal. Aztán vett egy kerékpárt a legmodernebb fajtából. Rejtélyesen mosolygott, ha kérdezték, miben fő a feje. Vidékre költözött, megtanult tökéletesen kerékpározni. Aztán kötélre tette gépét és a kifeszített vastag fonalon egyensúlyozott.

Elmulott megint három hónap. És kirobbant a szenzáció: Halwey, a világhírű kötéláncos egy kifeszített acélsodronyon keresztül átkerékpározik a Niagara fölött! — bömbölték a newyorki lapok. Az óvilágba is átszáguldozott a hír. Kávéházakban, klubokban, társaságokban és az uccán nem beszéltek másról, mint erről a készülő világszenzációról. Persze: senki sem vette komolyan a dolgot. De Halwey nem hagyta magát. Összeszorított foggal várta a nagy napot: 1888 szeptember 18-át, amikor be fogja mutatni a világ legesodálatosabb artistamutatványát, — melyhez hasonló még nem látott az öt világrész!

Halwey remek üzletembernek bizonyult. Legalább félmillió dollár nyereséget ígért neki ez a vállalkozás! Neki kell tehát vágni és sikerülni is fog a kísérlet!

A NAGY NAP.

A bemutató napján a Kanadát az Egyesült Államokkal összekötő Niagara folyó irdatlan vízessége előtt feketét a tömeg. Egykori becsülés szerint a két parton közel félmillió ember gyűlt össze, akik kíváncsiak voltak a „csodára”.

Olmososra hajló napra ébredt a világ a nagy kísérlet napján. Halwey egy sereg újságíró között állt, akiknek kérdéseire a legnagyobb lelkiyugalommal válaszolt. Aztán elbűsűzött a menyasszonyától. A menyasszony sírt, de Halwey boldogan, nevetve csufolta:

— Ne félj semmitől! Tizenöt perc múlva minden izgalomnak vége. Idehívtam a papot is. A kísérlet után azonnal esküszünk...

Halwey felmászott a toronyba. A rezesbánya a díszhelyen indulót recengett a szomorú világba. Az izgalom tetőfokára hágott. A Niagara roppant vízi düböröge zuhanat a mélybe s hatalmas esőport kavartak a levegőben. A pillanat ünneplés volt. A kerület rendőrfőnöke kijelentette, hogy minden felelősséget elhárít magától. A pap

jelenléte a tömegre megnyugtatólag hatott. Lesz, aki a hullámsír fölött csendes imát mond...

Minden szem a szürke égbe szegeződött.

Nehezen multak a percek. Végül! Halwey megjelent a toronyban ahonnan a kötél átfeszült a Niagara. Most harsonák zugtak fel. A tömeg egetverő tapsba viharozta magát. Halwey csendet intett a kezével. Gépét óvatosan rátette a kötélen. Mielőtt nyeregbeugrott volna, karjait szinpadias kecsességgel szétártta és csókot hintett a végtelenségbe. Szíve ujjongott és nagyon boldognak érezte magát. Világhírűvé vált — így vagy úgy. — de nagyobb sikere artistának nem volt még soha, mint neki!

A ZUHOGÓ NAGYARA FÖLÖTT...

A kötélén még csavartak egyet. Az oldalfeszítő huzalokat még egyszer utoljára megvizsgálták. Most!

Halwey felugrott a nyeregbe. Gépét még fogták izgatott karok. Az egyensúlyozó bambuszt is átadták neki. Halwey arca most halottfehér volt. De szemei ragyogtak. Elhelyezkedett az ülésben. Aztán: beletaposott a hajtókarba.

Elindult. Mintha Newyork felé hajtott volna, olyan nyugodtan. Mintha nem is kötélén kecmertget volna tovább, hanem jó széles országuton. Hajtott és hajtott.

A közönség száján megfagyott a szó. Csak a Niagara zugott egykedvű dübörgéssel.

Halwey hajtott. Madarak repültek el mellette. Gépe egyre gyorsabb iramban repült a kötélen. Nyílegyenesen. Az egyensúlyozó bambusz alig-alig mozdult a kezében. A feszültség a tömegben egyre kirobbanóbb lett. Solan eljuttak. Mások meg önkéntelenül tapsba rándultak. Ezeket leírták. A pap csendben imádkozott. A vállalkozók dörzsölték a kezüket. Ennél jobb üzletet sohasem csináltak — akár lezuhan arról a kötélről az az örült, akár nem...

De az örült nem zuhant le a kötélről. Végrehajtott és — annak rendje és módja szerint kikötött.

DOLLÁRESŐ.

Elképzelhetetlen volt az örömmek az a felszakadás, mely ebben a pillanatban a mélységből kirobbant. A taps valóban az eget verte, az emberek egymás nyakába borultak és mindenki nagyon boldog volt. A rendőrfőnök kijelentette, hogy még a rendőrvizsgán sem szurkolt annyira, mint ezen a kísérleten. Többet nem is ad engedélyt.

Halwey lábát már a földön érezte ismét. Mosolygott. De arca hullámsír volt és kísérteties guimánszok rajzolódott benne. A tömeg majdnem összenyomta.

Az egyik újságíró megszólította: Halwey ránegett, különösen és csodálkozva. Valamit motyogott: — Soha többet — istenkísértés — és aztán összeszett.

A táviró másnap szétvitte a nagy hírt. Halwey vagyonszer ember lett. Körülzárta a világot és mindenütt eszéjjeltek fogadták.

De hibá ajánlottak neki fejedelmi szerződéseket, hogy ismételje meg a Niagaraon keresztül való kerékpárátkelést, erre soha többé nem vállalkozott.

Hütlén cselédlány kifosztotta gazdáját és két cinkosával Jugoszláviába szökött

Schwartz Tibor temesvári kereskedő erzsébetvárosi, Met. Metianu uca 6 szám a a tti lakásából tíz nap előtt eltűnt háromszázhuszezer lei készpénz. Ugyanaznap eltűnt a kereskedő Tóth Mária nevé harminckét éves cselédje is. A nagyszögű pénz eltűnésről jelentést tettek a rendőrségnek, amely rövid nyomozás után megállapította, hogy a pénzt a cselédlány lopta el. Tóth Mária szeptember 6-án elment a kereskedő szolgálatába és már néhány nap után tudomást szerzett arról, hogy az egyik szekrényben nagyobb összegű készpénz van. Tíz nap előtt azután, amikor a szobában egyedül maradt, kizárta a szekrényt, kivette az ott levő aktatászkából a pénzt, majd azzal az ürüggyel, hogy a piacról gyümölcsöt hoz, eltávozott. Egyenesen László Béla pincérhez ment, aki régi barátja. A pincér a jó szá-

Két őszi vers

Írta: TÖRÖK ILONKA.

Fönn az Ur!

A nagy természet haldoklik
s mindenek össze borulnak,
A madárdal lombos hegytetők...
A falevelek harmattól könnyezve hullanak.
Miért e változás? Miért oly sietős?

Miért lesz zöld helyett piros a falevél,
Sárga, majd fekete, majd földre esik?
Miért minden mulandó, helyet, színt cserél,
Ott is, hol nem várják s nem keresik.

Ó, az élet is, bármilyen szép, üde s pompás,
S mégisincs itt maradás... az ég se mindig azur...
Leperegnek napjaink, a mosoly, a könnyetöntés...
Csak egyedül marad örökké szépek: Fönn az Ur!

Miért vagyunk ébren?

Testvérem, miért vagyunk mi ébren?
Hisz a csöndes éj rég leszálit,
Elénekeltek a bús melódiát régen,
És alszik e boldog álmodozó világ,
Testvérem, miért vagyunk mi most is ébren?

Miért vagyunk?...!

Mert az őszi szél sirva temet
Virágot, levelet, elékelt rügyet.
Belevesz e fagyban minden mélyen.
S ezen a hűvös éjszakán, testvérem,
Miért vagyunk mi még most is ébren?

Miért? Megmondom hát,
E késő éjszakából... hajnalit ünnepegni,
E hervadt őszből... örök tavaszt remélni:
E fájó nyomorból... vidám koldust látni,
Isten szerelmét... békét... igen... himni azt!

Igen, testvérem, ezért vagyunk mi ébren...
Hogy virázzunk egy áldott emléke felett,
Mely itt bolyong ezred évek eleben
S majd a halhatatlanság örök szépségében
Tudjunk egyszer zengeni bábajós melódiát...

Modern 4 szobás lakás

ÚJONNAN ÉPÜLT VILÁBAN IBEKVÁROS A RÓM. KATH. SZEMINÁRIUM KÖZELÉBEN

november 1-re kiadó

BŐVEBBET A TÖRVÉNYSZEK FŐIGAZGATÓNÁL II. EM. 44. AJTÓ

Betörőbanda tanyája a hid alatt

Megirtuk, hogy a temesvári rendőrség fiukból álló betörőbandát leplezett le. A bandának három tagja volt. A fiuk megcsörték hazulról és elhatározták, hogy Temesvárot betöréseket követnek el. Tanyájukat a Capitol mozi közelében levő Met. Sagna hid üregében rendezték be. A felső üregbe kötélfűző segítségével másztak be és azután onnan indultak betörésekre. A megállapítások szerint két betörést követtek el. Az autókлуб épületében egy élmiszercamrárt fosztottak ki, ahonnan több üveg befűtött és kétszáz lei készpénzt vittek el. A másik betörést Gerő Aurelia belvárosi, Diaconovici Loga ucai élelmiszerüzletében hajtották végre és szákmányuk ott kilencszáz lei és hat rúd szalámi volt. Tervük további megvalósításában megakadályozta őket a rendőrség.

KÖZGAZDASÁG

A trágya okszerű kezelése az istállóban

Az okszerű trágyakezelést az istállóban azzal kell kezdeni, hogy a hig állati ürületek elszívását és a trágyában levő értékes gázok elillanását meg kell akadályozni. Ez a művelet azonban csak jó istálló és jó alom mellett vezetethet eredményre. Ezen a két fontos tényezőn mulik a helyes trágyakezelés lehetősége az istállóban. Az az istálló a legmegfelelőbb a trágyakezelés szempontjából, amelyben az állatok állásai a trágya-lé csatornája a hig ürületeket át nem engedő anyaggal van ledöngölve, illetve megépítve. A trágya-lé a lejtős csatornán át az istálló közelében megépített trágyagödör lejtős sarkában levő trágya-lé kutba vezetendő be. A trágya-lé a jól megépített csatornán át lefolyik és ezáltal megakadályozható elszívása. A földes, vagy hidlásos burkolatú istálló a legrosszabb, mert a föld magabaszívja éppen a legértékesebb tápanyagokat, ahol azok bomlásnak indulnak és az értékes növényi tápanyagokból gázok képződnek. Ezek a gázok ilyen uton elillannak, miközben megrontják az istálló levegőjét és ez úgy az emberre, mint az állatokra egyaránt egészségtelen.

Az istálló agyagburkolatánál jobb, habár költségesebb az évelé cementszárazba rakott tég és még ennél is megfelelőbb a betonpadozat, úgy a tisztántartás, mint a fertőtlenítés könnyebbége szempontjából. Gazdáinknál ritkaságszámba megy a higienikus istállóberendezés és így megfosztják a háziállatokat az egészséges istállólevegő élvezetétől, egyben pedig nélkülözniük kell a trágya-lé legértékesebb anyagait is a hasznosíthatóság szempontjából. De mindentől eltekintve az egészséges levegőjű, világos istállóban az állatok közérzete is jobb és ez elősegíti az állatok emésztését, valamint a fia-

tal állatok fejlődését.

Az istállóban a víz elvezetésére fedett és lejtős csatornát kell építeni a fent leírtak alapján, hogy így gyors és tökéletes elvezetése az istállóból minden fennakadás nélkül mehessen végbe. Mindez azonban még nem meríti ki az okszerű trágyakezelés követelményeit. Szükséges ezenfelül az állatoknak bő és jó alommal való ellátása is, hogy a hig ürületeket minél jobban fel lehessen szívni. A trágya-lé az elvezető csatornában polyvával, törekekkel vagy apróra tépett tőzeggel és földmentes tőzégkorpával szivandó fel. A legmegfelelőbb alomanyag a szeszkázott őszi száma, mert több vizeletet képes magába szívni, mint az egész szalma. A szeszkázott számanak megvan az az előnye is, hogy kevesebb kell belőle, jobban leköti a trágya-levét és könnyebben terítődik szét, jobb trágyanyagot képez.

Abban az esetben, ha nincsen elegendő szalma, úgy falomból, fűrészpont, földet, homokot is lehet használni megcsorultságból. Ameddig azonban szalma áll rendelkezésre, kerülendő az almozásnak ezen módja. Kitűnő alomanyag a száraz tépett tőzeg, mert ez kétszer annyi trágya-levet képes felszívni, mint a szalma és azt tovább is magában tartja, azonfelül csak félsannyi kell belőle, mint a szalmából. A tőzeggel való almozásnak továbbá megvan még az a jó tulajdonsága is, hogy benne a vizelet nehezebben bomlik fel alkotórészeire, tehát jobban leköti az illanó gázanyagokat. A tőzeg ugyan alomnak drágább, mint a szalma, de az a gazda, aki teheti, legalább annyit tegyen meg, hogy a trágya-lé tökéletesebb felfogására tőz eget alkalmazzon, mert a költség-többlet sokszorosan megtérül.

Meggyesy István

Próbavágást kérnek a temesvári hentesek a városi hatóságtól az új maximálási árakkal kapcsolatban

Temesvár város hatósága — mint ismeretes — az új árelenőrzési törvénnyel kapcsolatban megállapította a húsműveknek a maximális árát is. A húsparosok csoportja ezen megállapítás ellen, amint a hentesek és mészárosok ipartársulata részéről közlik, előterjesztéssel ének a városi hatósághoz, mert a megállapított maximális árak sok tekintetben még az élő állat árát sem érik el. Nem lehet tehát kívánni, mondja az előterjesztés, hogy a mészáros, vagy hentes a törvényben megengedett húsz százalék haszon helyett esetleg húsz százalék ráfizetéssel dolgozzon. Arra hivatkoznak az érdekeltek húsparosok, hogy az élő sertés ára 25—30 lei között változik minőség szerint, tehát nem lehet a nyers hús árát 27—31 leiben megállapítani, mert az ár a hentesnek hasított állapotban 32—34 leibe kerül. A törvény szerint ehhez az összeghez joga volna még a hentesnek húsz százalék hasznót hozzá-

számítani, ennélfogva jogosult volna átlagban 40 leit számtani a sertés húsért. A zsír árát a hatóság 40 leiben maximalta, de az érdekeltek húsparosok szerint a mai termelési lehetőségek mellett a zsír a hentesnek önköltségi árban 40 leinél többre kerül.

Mindezekre való hivatkozással a hentesek és mészárosok ipartársulata az illetékes célvezetőség útján arra kéri a városi hatóságot, hogy

próbavágás alapján állapítsa meg a hús és a zsír, a fehérrúd önköltségi árát és ehhez számítsa azután hozzá a törvényben megengedett polgári hasznót.

A városi hatóság a húsparosok előterjesztését szívesen mérlegelni fogja, de természetesen kellő védelemben részesíti a törvény szellemének megfelelően a fogyasztó közönség érdekeit is.

Gyenge forgalom a temesvári őszi nagyvásáron

Tegnap kezdődött meg a kétnapos temesvári őszi vásár. Az első nap is igen gyenge volt már és a vásárosok a mai második naphoz még kevesebb reményt fűznek. A kirakodóvásárra a kereskedők és iparosok a megszokott mennyiségben hozták el áruikat, azonban sátraik és állásaik között igen gyérén mozgott a vásárló közönség. Ruhanemű kelt el valami, leginkább téli holmi. A szürszabóknál és szőlősknél mutatkozott némi kereslet, az emberek alkudtak báránybőrmellényekre és báránybőrűbákra, de vásár nem igen jött létre. Az eladó egy bizonyos árán nem mehetett lejjebb, a vásárlónak pedig nem volt elegendő pénze. Egyik-másik falusi szekérré új ablakokat, vagy puhafából készült festett butort raktak fel. A bográrok egy-egy kocsioldalt, vagy egy-egy keréket adtak el. Mosóteknő és kenyérgasztó teknő is talált néhány vevőre. A néptelen vásáron sok helyen árultak cukorkát, süteményt, pecsenyét, gyümölcsöt, nyalánságot. Mindent újjnyi vastagon lepett be a por. Helyénvaló lenne, ha a fővárosi hivatal intézkednék, hogy az árusok holmijukat túllakozó alatt tartassák.

Gyenge volt az állatvásár is. Délig mintegy két-

száz eladás történt. Levágni való borjú kiőja 24, ökör 18—20, tehén 13—17 lei volt. Tejeió tehenet 4000 és 8000 lei között kínáltak. Igás ökör párját már 6000 leitől feljebb lehetett kapni. Hat hetes malacért páronként 500—600 leit kértek. Koca öt-hat hónapos malacal 4000—4500 lei volt. Hat hónapos hizlalmi velő disznót 1500 leiert kínáltak. A legtöbb gazda már a déli órákban lemondott az eladás lehetőségéről és hazafelé indult állataival. Ma lesz a lóvásár.

Teherautókat vámmentes szállítása Magyarországra. Budapestről jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium közleménye szerint 1940. áprilisáig 1500 tehergépkocsit lehet vámmentesen behozni az országba és ezek eladási ára a jelenlegi áraknak 60—65 százalékat teszik ki.

Nyolchavi állatexport. Újvédtől augusztus végéig Romániából a következő állatállomány ment külföldre: 36.253 szarvasmarha, 121.690 sertés, 63.190 juh és bárány, 3.491.958 kg. vágott sertés és marha, 835.160 kg. zsír, 1299 ló.

Tájékoztal az exportpiac

Várják az október elsejei rendszer kialakulását

Az utóbbi napokban az amerikai piacokon a gabonárák elanyhultak, míg az európai piacokon szilárdak maradtak. Belföldön ab Constanța 450 lei a régi tengeri ára. Új tengeri 17 százalékos névességgel november 10-iki határidőre uszályba rakva 320—325. Kötések jöttek létre Németországgal és Görögországgal. A búza ára változatlan. Berakások Málta és Palesztina számára történtek. Az árpa ab Constanța fog 400, bab ab Silistra 1100, napraforgó ab Bucuresti vagon 500—520, zab vagonban 350. A kikötőkben kevés a hajó, a biztosítási árak változatlanok. A legnagyobb kötés búzában e h'ten 15 ezer tonna volt Anvers rendeltetéssel.

A búzaexportőrök még nem ismerik az október 1-én életbe lépő prémium nagyságát és ezen kívül gondot okoz, hogy az új külkereskedelmi rezsimben hogyan fognak engedélyt kapni. Tény az, hogy az állam érdekében áll a külkereskedelem fellendítése és ez a körülmény teljes megnyugtatóssághatathat a jövőt illetőleg.

Az emelkedő árak kérdése a kormány előtt

Az új árszabályozási törvény szerint tíz napról tíz napra árkimutatásokat kell a minisztériumhoz küldeniök a nagybani kereskedőknek és a minisztériumnak joga van ellenőrizni az áremelkedések okait és joga van belátása szerint intézkedéseket tenni. Miután

a külföldről behozott áruknál máris igen jelentékeny áremelkedések vannak,

s ennek megfelelően a belüli feldolgozott árak ára is emelkedik, de egyéb közgazdasági okok is emelkedést okoznak, mint pl. ha a minisztérium kénytelen lesz megengedni a munkaidő meghosszabbítását, ami a fűlóraknál díjtöbblettel jár, a gyáripár részéről és az importkereskedelemtől részéről kérények tömege érkezett az a nemzetgazdasági minisztériumhoz a mutatkozó áremelkedések igazolása és tudomásulvétele tárgyában. Ezek a beadványok az általános közgazdasági okok mellett, főleg a különböző adó, bélyeg és illeték többletekre mutatnak rá és arra is, hogy szeptember 15-től a vasutnál is 10% tarifacemelés lépett életbe. A minisztériumnak kétségtelenül nehéz gondokat okoz mindezeknek a figyelembe vétele és elbírálása, amikor egyik oldalon a fogyasztók érdekeinek a lehető védelmére igyekszik, a másik oldalon azonban a gazdasági tényekkel is le kell számolnia. A termelési és nagybani árak emelkedése természetesen véglegmegy a kereskedelem egész vonalán és állandó hullámmzásának teheti ki a közönség közvetlen ellátásában jelentkező árakat is.

Fémkiviteli tilalom Kanadában

Ottavából jelentik: A kanadai kormány törvényrendeletet adott ki, amely megtiltja a réz, nikkal, cink, vas, acél és más, nemzetvédelmi célokra felhasználható fémek kivitelét. (Rador.)

—A gyapju és szövetrogny forgalmi adója október 2-ig fizetendő be. A pénzügyminiszter a gyapju után 1939. április 1-től fizetendő forgalmi adók befizetésére szeptember 22-ig adott haladékot úgy, hogy e napig minden emelés és bírság nélkül lehet a befizetéseket teljesíteni. Most körendelet ment a pénzügyigazgatóságokhoz, amellyel a miniszter ezt a mentességét kedvezménytel meghosszabbította október 2-ig bezárólag. Akik eddig a napig sem fizettek, a törvény késedelmi és büntető rendelkezései alá fognak esni.

— Nem szabad eladni a gázálarcot. A légügyi és tengerészeti minisztérium arról értesült, hogy állami intézmények és magánvállalatok személyre, amely a törvény értelmében gázálarcot vásárolt, kezdte magasabb áron eladni gázálarcait. A minisztérium felhívja az intézmények és vállalatok légvédelmi főnökeinek figyelmét arra, hogy a vonatkozó törvények intézkedései értelmében felelősek az intézmények illetve vállalatok légvédelmi anyagáért. A minisztérium szervei ellenőrző körútra indultak és ahol azt tapasztalják, hogy az intézmények, illetve vállalatok személyre eladta gázálarcait, a törvény értelmében megindítják az eljárást úgy az árúba-bocsátó, mint pedig az intézmények és vállalatok igazgatói. Illetve légvédelmi főnökei ellen.

— Külföldi devizapiacok. A fontsterling New-Yorkban 3.99 7/8-ra emelkedett, a francia frank 2.25-re, a svájci frank 22.5825-re esett. Londonban az árfolyamok változatlanok. Párisban a fontsterling 176 5/8, a dollár 43.80, svájci frank 99.1. Zürichben a dollár 4.43 1/2-re emelkedett, fontsterling 17.70, francia frank 10.025.

— A bányászi gabonapiac helyzete továbbra is esendes. A piaci árak a következők: Buza 75 kilós 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 380 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 820 lei, lenecse 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, lóheremag 210—220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

Az adóregiszterek vezetéséről újabb rendelet jelent meg

Bizonyos kategóriák csak adóregisztert tartoznak vezetni, de könyveket és okmányokat nem

A pénzügyminiszter 1939. június 15-én 71.110 számú rendeletével szabályozta azt, hogy kik tartoznak forgalmazó regisztert vezetni. Erre vonatkozólag most újabb rendelet jelent meg, amely a következő rendelkezéseket tartalmazza:

A forgalmi adótörvény 1. szakaszának a) pontjában körülírt azon műhelyek és gyárak, amellek csakis kiegészítő és javítási stb. munkákkal foglalkoznak, de nem termelnek maguk kész árut, amely az unitar tarifa valamely tétele alá esnek, nem kötelesek vezetni a fenti rendelethez előírt iratokat és könyveket, hanem csakis a forgalmi adó speciális regiszterét.

Ugyanígy mentesek a közhasználatu elektromos erőt termelő és szolgáltató gyárak. Mentesegek ezen iratok és könyvek, mint a speciális regiszter vezetés alól is mindazok az iparok, amelyek gyártmányaikért már a nyersanyag behozatalakor előre fizetik le a gyártmányokért járó forgalmi adót, — külön rendelkezések állanak azonban fenn a 446.204/1937. és az ezt kiegészítő 272.905/1939. számú rendeletek értelmében azokra a vállalatokra, amelyek a nemzeti repülőalap részére szóló adót kötelesek fizetni.

A gyapjú feldolgozó vállalatok, mint a gyapjufűsülő, fonalgártó, szőnyegszövő fonal és általában mind a vállalatok, még ha egyébként a törvény

9. szakaszának megfelelnek is (lásd a 259907. számú körrendeletet 1939. szeptember 16-ról) ideértve a szövő és nyomó gyárakat is, kötelesek vezetni a speciál regisztert, ha nem egész nyersanyag mennyiségeiket importálják, hanem részben a belföldön szerzik be.

Ezek a szokásos adatok mellett kötelesek a speciális regiszterbe bevezetni a forgalmi bárca számát is és az adóhivatal, amely ezt kiszolgáltatta, ellenőrizni köteles, hogy a gyárba, vagy műhelybe vitt gyapjú teljes mennyisége után be van-e fizetve a forgalmi adó és a proporcionális taxa.

A többi vállalat, amelyek áruik forgalombahozása alkalmával fizetik a forgalmi adót, ezután is az eddigi rendelkezéseket kötelesek betartani és kötelesek az ellenőrző közegeknek a rendelkezésére bocsátani az előírás szerint vezetett iratokat és könyveket.

Egy külön rendeletben arról intézkedett a pénzügyminiszter, hogy a repülőbéllyeg nemzet alapját a luxus cikkek forgalmi adója mellett megillető 40 százalék, illetve 30 százalék, továbbá a közönséges 60% forgalmi adó mellett a nemzetvédelmi alapra fizetendő 2% adókat külön-külön kimutatva vételezzék be az adópenztárak és így könyveljék el, nem pedig összesített tételben, ami által e különböző alapokat szolgáló tételek összekeveredtek volt.

Hadicikket gyártó üzemekben emelik a 48 órás munkaidőt

A tulóra után jár a felár. Értekezletet hívott össze a munkaügyi minisztérium

Az ipari munkaidő nálunk napi 8 óra, hetenként összesen 48 óra általánosságban. Így rendelte ezt az 1928. április 13-án kihirdetett munkavédelmi törvény. Ma az a helyzet bizonyos iparágakban, első sorban azoknál, amelyek a hadfelszerelés részére dolgoznak, hogy nem tartanak éjjel-nappali üzemet, háromszori munkaváltással, akkor a megengedett napi munkaidővel nem képesek eleget tenni a termelési szükségleteknek. Ezek a vállalatok azt kérték a munkaügyi minisztériumtól, hogy felemelhesse a napi munkaidőt.

A fentebb megjelölt alaptörvény számolt avval az eshetőséggel, hogy háború, vagy a nemzeti biztonságot fenyegető más esemény folytán előállhat olyan helyzet, hogy a munkaidőt szociális okokból korlátozó törvény hatályát fel kell függeszteni. Erre az esetre a minisztériumnak adott jogot intézkedésre. Természetesen a meghosszabbított időre ilyen esetben a rendes munkaidő 25%-a, mint pótdíj fizetendő e szerint a törvény szerint.

A munkaügyi miniszter a mai napra értekezletet hívott össze Bucurestibe, meghívta erre egy a munkaadóknak, mint az alkalmazottnak a szakmai képviselőit, hogy megvitassák, melyek azok az iparágak, illetve azok az üzemek, amelyeknél a munkaidő felemelésére feltétlen szükség van. Azt is megvitatja ez az értekezlet, milyen feltételek mellett léptethető életbe a szükségesnek mutatkozó meghosszabbítás, anélkül, hogy ez a munkások hátrányára szolgálja.

A kérdés Európa szerte felmerült. Franciaország kénytelen volt a nem rég hozott munkaidő korlátozási törvényeket egész rövid ideig hatályosság után felfüggeszteni. Németországban is lényegesen felmelt munkaidővel dolgozik az ipar. Ebben a percben a lényeg a termelési szükség méreteinek a biztosítása. És minden ország minden érdekelt rétege meghozza ezért a maga áldozatait. A munkaügyi minisztérium részéről az értekezletet Georgian vezértitkár vezeti.

Nem kötelező az adóhivatal egy hónappal előbbi értesítése lakásváltozásnál

Alkalmazáson kívül marad egy drákói szankció

A pénzügyi eljárás egyesítéséről szóló törvény 66. szakasza szerint mindenki, aki lakását változtatja köteles illetékeket szerződés bemutatása mellett egy hónappal előbb új lakását az adóhivatalnál bejelenteni. Aki ezt elmulasztja az egyenesadókról szóló törvény 124. szakasza alapján eliesik attól a kedvezménytől, hogy az állami adót négy negyedévi részletbe fizesse meg, vagyis az nyomban teljes összegében esedékessé válik. Ez a kötelezettség a bírlőt terheli, tehát a most említett szankciót is viseli.

A pénzügyi eljárási törvény említett szakasza a valóságban kivihetetlennek bizonyult, de egyébként is ellentétben áll a bélyegtvörvény 36. szakaszával, amely szerint a házbérlési szerződés 30 napon belül illetékezzhető. Ha tehát — példának okáért — valaki április 10-én kövesz május 1-ére egy lakást, akkor már évesztette a május 1-én adófizetés kedvezményét önhibáján kívül, mert hiszen nem is állott egy hónap rendelkezésére a lakásváltozás előtt — mégis a törvény szigorú alkalmazása mellett esedékessé válik esetleg tízezerre menő egész évi adója. Emellett a bélyegtvörvény szerint május 10-g lett volna ideje a lakbérleti illeték befizetésére.

Ehhez hasonló esetek alkalmazhatatlanná tette a 66. szakaszt és a pénzügyminiszter körrendeletben értesítette a pénzügyigazgatóságot, hogy ne alkalmazzák a fentemlített szankciót. Vagyis a lakásváltozás bejelentésének elmulasztása miatt az évi állami adó nem válik esedékessé.

Ugyanakkor egy másik rendelet a házbérlé-

ták bélyegzésére hívja fel a pénzügyi közegek figyelmét. Ha a házbér első részlete magában a lakbérleti szerződésben nyugtatva van, úgy azután nem jár bélyeg. A többi nyugtára igen. Megjegyzendő, hogy a házbérlényugta adása a felek között nem kötelező, de ha a bérlő nyugtát kér, úgy azt fel is kell bélyegezni a bélyegtvörvény 4. szak. 20. paragrafus szerint.

A kereskedők áruinak bejelentése

Az árelenőrzésről szóló új törvény rendelkezései szerint a nagykereskedők minden tíz napon kötelesek a kereskedelemügyi minisztérium árelenőrző osztályának jelentést küldeni az ellenőrzés alá kerülő áruk mennyiségéről, az utolsó tíz nap alatt raktárakra beérkezett és onnan kiment áruk mennyiségéről, továbbá az utolsó tíz nap alatt beszerzett áruk átlagos vételáráról és az ugyanezen időszakban eladott áruk átlagos eladási áráról. Az ezen célra szolgáló nyomtatványok a temesvári Kereskedők Egyesületében kaphatók.

A kiskereskedők viszont az árelenőrzésről szóló törvény értelmében a városháza gazdasági hivatalában, az 57. ajtószám alatt kötelesek tíz naponként helyzetjelentésüket betérjeszteni, amelyben az utolsó tíz nap alatti beszerzésük árait és az eladási árakat közlik, természetesen kizárólag azokra a

Rádió

PÉNTEK, SZEPTEMBER 29.

Bucuresti. 12: Időjelzés. 12.03: Hanglemezek. 13: Időjelzés és sportközlemények. 13.05: Hanglemezek. 13.30: A Stanesco zenekar hangversenye. 14: Látványosságok és művészeti hírek. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időjelzés és időjárásjelentés. 19.02: A rádió zenekara. 20: Felolvasás. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.45: Hanglemezek. 21.15: Operaközvetítés: Traviata. 21.45: Sporthírek. 23: Hírek. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Katonazene. 13.40: Hírek. 14.30: Dóry József magyar nótákat énekel. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélsóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar orosz nyelven. 18.15: Szekszárd és Sárköz. Előadás. 18.40: A Rádió Szalónzenekara. 19.40: Látogatás a jászóvári premontrai kanonokrendi monostorában. 20.15: Hírek. 20.25: A közönség kedvelt lemezei. 21.05: Külügyi negyedóra. 21.20: Az Operaház Zenekara. 21.40: Hírek. 23: Jazz-zene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Budapest II. 19.10: Gyorsirótanfolyam. 20.30: Egsz ország bemutatkozik. Felolvasás. 21.00: Hírek. 21.20: Pápaszem kisasszony. Elbeszélés. 21.45: Szalónzene. 22.35: Időjárásjelentés.

Bécs. 17: Délutáni zene. 19: Weber-zene. 20: Hangképek. 20.30: Hírek. 21: Hangjáték Beethovenről. 23: Hírek. 23.30: Hangverseny.

Róma. 18.15: Pardini orgonál. 20.25: Lemezek. 21.30: Paserini-szoprán. 22: Mascagni: Ratacliff, opera.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 30.

Bucuresti. 12: Időjelzés. 12.03: Hanglemezek. 12: Időjelzés és sportközlemények. 13.05: A rádió zenekara. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés és időjárásjelentés. 19.02: Felolvasás. 19.17: Hanglemezek. 20: Felolvasás. 20.15: Hanglemezek. 20.30: Mandolinötös. 21: Rádióüzenetek. 21.15: Hanglemezek. 22: Sporthírek. 22.25: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Éttermi zene. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Mit nézzünk meg? 13.10: Énekhangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Kernács Pál hegedűl zongorakísérettel. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Majthényi György meséi. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar orosz nyelven. 18.15: A Rádió postája. 18.40: Ének hangverseny. 19.10: Magyar-orosz félsóra. 19.45: Magyar Ferkó magyar nótákat énekel. 20.15: Hírek. 20.25: Hanglemezek. 20.50: Előadás. 21.10: Szeptember végén. Hangulatkép. 21.20: Rádió a rádióról. 22: Sándor Erzi és Sándor Mária énekszámai. 23.25: Táncközelek. 24: Cigányzene.

Budapest II. 19.45: Mezőgazdasági félsóra. 20.25: Cigányzene. 21: Hírek. 21.20: A Rádió Szalónzenekara. 22.15: A világ városai: Athén. Előadás. 22.45: Hanglemezek. 23.30: Időjárásjelentés.

cikkekre vonatkozólag, melyek árelenőrzés alá esnek és amelyeket az első benyújtott jegyzékükben felsoroltak.

A város gazdasági hivatala a benyújtási időpontot minden hónap 7, 17 és 27 napjában állapította meg,

hogy a benyújtott jegyzékeket feldolgozhassa és jelentését a felsőbb fórumokhoz megtehesse. Ezek a bejelentési űrlapok a tagok részére ugyancsak a Kereskedők Egyesületénél vehetők át.

A temesi helytartóság kereskedelmi testületének szövetsége egy a nagykereskedőket, mint a kiskereskedők által tíz naponként elkészítendő helyzetjelentések részére űrlapot nyomtatott, amelyek az egyes kereskedelmi testületek részéről megfelelő számban a szövetség Lloyd-palotai irodájában megrendelhetők és átvehetők.

SPORTSEMÉNYEK

Érdekességek a sport világából

A német futballsportban egy időse asszonyt ünnepelnek most abból az alkalomból, hogy 35 éve dolgozik a labdarugásért. Az ünnepeket: Thiemeyer mama, a gelsenkircheni „Kohlenpott” vendéglő tulajdonosa. Férje egyike volt azoknak, kik Gelsenkirchen híres csapatát, a Schalke 04-et alapították. Thiemejerné azóta állandóan részt vesz a vezetőség munkájában. Eredményesen, hiszen a Schalke többször nyerte meg a német bajnokságot.

Dánia összes futballistái a szövetség útján ajánlották véruket vératömlesztés céljaira. A dán labdarugók áldozatát a kormány elfogadta és úgy rendelkezett, hogy a játékosok csapatokként jelenjenek meg a kórházakban. A dánok komoly sportfelfogására vall, hogy ebben az esetben egy csapat sem volt tartalékos.

A jelenlegi helyzet arra kényszerítette a német sport vezetőit, hogy a lécek gyártására komolyan foglalkozzák. Mivel a sílecek gyártására általában használatos hickory-fa nem hozható be, a szakemberek olyan megoldást találtak, amely kielégítőnek mutatkozik. Az új léce az úgynevezett Ahorn-fából készül majd. A kísérleteket a hidegebb időjárás beálltával megkezdték és a német sportfőhatóságoknak az a terve, hogy a téli olimpián a német versenyzők már az új lécekkel vesznek részt.

Borotra Jean, a hírneves francia teniszjátékos kijelentette:

— A teniszjáték színvonala az utóbbi években nagyon csökkent. Csak Budge volt az, aki valami fejlődést hozott. Az idén már nincs új csoada. Várunk kell!

Salminen, a berlini olimpia tizezerméteres bajnoka ötgyermekes családapa. Gyermekei közül Ivar most került iskolába. A kis Salminen nem hozott szegyet apja nevére, mert hatéves léteire megnyerte a hatvanméteres osztálybajnokságot.

Wing volt a neve annak a kinainak, aki első ízben képviselte hazáját a kerékpáros világbajnoksá-

gon. Az első rajt nem hozott sikert számára. Wing már az amatőr bajnokság első előfutámban elvált.

Westergreen Karl, a híres svéd birkozóbajnok megnősült. A Nya Daglight Allehanda azt írja, hogy a kiváló birkozó még a házasságban is vigyázott — a súlycsoportra. Felesége pontosan olyan súlyú, mint ő. A svéd lap azt is megállapítja, hogy ha az egyik fél nem tudja „hozni” a súlyát, bizonyosan — elválnak.

A világ tenisz-ranglistája

A teniszv lezártnak tekinthető, mert a jelenlegi nemzetközi viszonyok miatt verseny már nem igen lesz. Ilyenkor kezdődik a ranglisták évadja, amikor a tenisz szakértői rangsorolják a világ legjobb játékosait. Az első ilyen rangsor Németországban jelent meg. Schönborn a német teniszsport vezetője állította össze. Mint maga a szerző is mondja, ebben a listában nincsenek értékelve az Egyesült Államok nemzetközi bajnokságának eredményei. Itt ugyanis Bromwich meglepetésszerű vereséget szenvedett az amerikai Horntól. Ez a vereség azonban — Schönborn szerint — nem változtat a helyzeten, amely német felfogás szerint a következő:

Férfiak: 1. Riggs USA, 2. Bromwich ausztrál, 3. Quist ausztrál, 4. Parker USA, 5. Guernsey USA, 6. Hopman ausztrál, 7. Crawford ausztrál, 8. Puncses jugoszláv, 9. Henkel német, 10. Menzel német, A további helyeken, mint Schönborn mondja, egyforma eséllyel állnak a magyar Asbóth és Gáboty, az angol Austin, az amerikai Wood, Grant, Hunt, Mc. Neill és Smith, a svéd Schröder, a lengyel Tlozcinski, az olasz Canapela és Stefani, a cseh Cejnar a francia Destremau és Petra.

Megjegyzésünk: az amerikai Guernsey olyan eredményeiről nem hallottunk, amely indokoltá tenné ötödik helyét. A magyar Asbóthtal kissé mostohán bánt a német szakértő, mert a fiatal magyar fiú számos nemzetközi nagyságot győzött le.

Hölgyek: 1. Marble USA, 2. Stammers angol, 3. Jacobs USA, 4. Sperling dán, 5. Fabyan USA, 6. Mathieu francia, 7. Jedrzejowska, 8. Hardwick angol, 9. Henrotin francia, 10. Hopman ausztrál.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irta: K. D.

Csendesen ültek egymás mellett anélkül, hogy egy szót is szólalt volna egymáshoz. És ez nagy hatással volt a fiatal leányra. Kezdtett szörnyen ideges lenni. A radzsa hallgatása kínosabb volt reá, mintha fenyegette volna. Vajjon miért is hallgatott, miért volt annyira elmélyedve a gondolataiban? Ez a hallgatás, ez a nagy, csendes némaság kezdte félelemmel eltölteni. Pedig a csend nem akart véget érni. A radzsa csak firkésző mosollyal nézte, de nem szólt hozzá egy szót sem. Még akkor sem, amikor megkínálta egy cigarettával, majd pedig tüzet adott neki.

Azután feketekávéval kínálta meg őt és amikor Lilyan ezt csendes fejbólintással visszautasította, bort töltött csillogó, metszett drága poharába. Ezt Lilyan kiitta, sőt jól is esett neki, erősítőleg, felrészítőleg, megnyugtatólag hatott rá, akár valami orvosság.

És utána megint csend támadt, hosszú, kínos csend.

Lilyan minden szál idegét érezte, a csend szinte tépte, hasította a fülét. Az az érzése támadt, hogy meg kell szólnia, mondania kell valamit, kérdeznia valamit, akármit, mindegy, de ezt az elviselhetetlen csendet meg kell törnie.

De mielőtt valamit is tehetett volna, a radzsa a párnákon hirtelen szorosan melléje húzódott és mie őt meg ideje lett volna távolabb húzódnia föle, vagy védekezni, megragadta száraz, csontos kezeivel csuklóját. A radzsa kemény, szikár kezei szorosan fonódtak a hóféhér, gyenge csuklók köré, szinte elveztek, összemorzsolódtak bennük.

Egészen hozzásimult.
Látta a leány szemeinek ijedt csillogását, selymes szempilláinak zárvart remegését, keblének gyorsult pihegését. Szeretett volna belemarkolni, fogáival beletépni ebbe a pompás fiatal testbe, de féltette magát. Behunyta szemeit és erőt véve magán, rekedten sugta neki oda:

— Ugyebár csodálkoztál azon, hogy ma euró-

pai ruhában kívántalak látni?

Lilyan amennyire tehetette, elfordította előle a fejét, csuklóit is igyekezett kifeszíteni a vasbillenőként záródó durva ujjak közül, de azoknak a körmei valóságos belemélyedtek a húsbába és minden mozdulatánál égő fájdalmat okoztak neki. Nyugton maradt tehát és igyekezett szilárd, közönyös, szinte megvető hangon válaszolni.

— Nem csodálkozik rajta és nem is vagyok reá kíváncsi, hogy miért óhajtott. Nem is azért vettem fel a ruhákat. Nekem magagnak tetszett ez így és én magagnak vettem fel, mert valósággal megkönnyebbülést jelent nekem, ismét tisztességesebb felöltözni... Legyen nyugodt, csupán ezért tettem és semmi másért...

Érezte, hogy ezzel sikerült a férfit újból felbosszantania.

— Ugy?! Hát csak azért tetted? — zökkent ki a radzsa nyugalmából és vad, hangos szavakkal szinte kiabálva folytatta:

— Ne félj, nemsokára megtudod a maga teljes valóságában, mit jelent az, velem dacolni, velem... velem.

Kézszerítése még erősebb lett annyira, hogy Lilyan olyan kínzó fájdalmat érzett a karjában, hogy könnyek gyűltek a szemébe és majdnem fel-sikoltott, de abban a pillanatban szabadjára is engedte a férfi, visszahúzódott melőle a régi helyére és vad, gunyos nevetésben tört ki. Rettenetes volt ez a nevetése, mert közben szempillái mögött alig észrevehetően olyan félelmetes fény gyulladt ki szemében, mint még soha. Csontos arcán ugyanakkor halálosan komoly árnyék suhant át és a lány ösztönszerűleg összerendezte.

A radzsa észrevette ezt és gunyos mosolya elszélesült, örült és mint a hóhér áldozatát, úgy nézte, hogy a leányt mennyire bosszantja, amiért nem tud magán uralkodni.

Azonban ez a mosolya sem tartott soká, mert hirtelen ekomolyodva kezével megfogta az egyik talpas pohár nyakát és hosszasan eljászogatta azal, mélyen elgondolkodott. Később gyorsan, mint akint valamilyen álomból ébresztettek fel, összerendezte és feleszmélt gondolatok között. Még mindig komolyan, szinte ünnepelesen odahajolt a leányhoz és kis színetét tartva, mint akin látszik, hogy még habozik, lassan beszélni kezdett:

Economu Virgil nyilatkozata budapesti fogadtatásáról és a magyar-német mérközésről

Economu Virgil román szövetségi kapitány Marinescu Gabriel tábornok, a román labdarugószövetség elnök megbízásából Pestre utazott, ahol végignézte a magyar-német válogatott mérkőzést. Hazatérve nyilatkozott az újságíróknak és mindenkéül köszönetet mondott a magyar labdarugószövetségnek azért a szívvelyes fogadtatásért, amelyben a magyar fővárosban részvételtek. A mérközésre vonatkozóan kijelentették, hogy a magyar csapat megérdemelten nyerte a mérközést és az újonckor minánnyan beváltak. All ez különösen Tóthra és Gyévayra. A román szövetségi kapitány végignézte Magyarország A) és B) ifjúsági csapatainak mérközését is. Helyes irányítás mellett ezek az ifjúsági játékosok az Arsenal W formációjában játszanak és hosszú labdákkal közelítik meg az ellenfél kapuját. A játékvezető a legkisebb szabálytalanságot is lefújta, hogy ezáltal elejét vegye a durvaságoknak és így a fiatal játékosok már most hozzászoknak a sportszerűséghez. Megállapítja a továbbiakban, hogy a magyar csapat szorgalmasan készülődik a Románia elleni mérközésre, amelyet Dattilo olasz bíró vezet majd. A B) csapatok mérközését a cseh Kriszt vezeti. Economu Virgil budapesti tartózkodását felhasználta arra is, hogy tárgyalásokat folytatson a német szövetség képviselőivel egy román-német mérközésre vonatkozóan. Janisch, a német szövetség megbízottja kijelentette, hogy amennyiben az október 15-re tervezett osztrák-cseh mérközés elmaradna, abban az esetben szó lehet egy román-német mérközésről. Ebben az ügyben természetesen a döntő szó Marinescu Gabriel tábornoké.

DÉLI HÍRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
k a p a t ó
Kérje a DÉLI HÍRLAPOT

— Figyeljen jól ide... hátha azt mondanám magának, hogy szereltem, komolyan, őszintén, egész szívemből és minden lelkemből szeretem és ha önként nekem adja magát, királynőmmé teszem és a lábaim elé rakok mindent, amit csak szive, szeme, szája kíván... figyeljen ide és gondolja meg jól, ha ezt mondanám, ha ezt kérdezném magától!

Itt egy pillanatra elhallgatott. Külsőleg nyugodtnak látszott, de Lilyan jól megfigyelhette rejtett belső izgatottságát. Azt is látta, érezte, hogy a férfi most tényleg igazat mond, legalább amit ebben a pillanatban és ahogy most érzett, az tényleg így volt. Elhallgatott egy pillanatra, arcára mintha feszült aggodalom ült volna ki, amely tetőpontjára hágott és valósággal szorongással erősbödött, amikor szavait befejezte:

— Ha ezt mondanám magának, ha ezt kérdezném magától, mondja, akkor mit válaszolna?...

A radzsa elhallgatott és Lilyan hirtelen, megdöglőn, de belső kényszerrel, felingerelt kedvvel és vértől hajtvja, amely bosszura vágyott és arra, hogy valamit ő is visszaadjon neki sok lelki megpróbáltatásból és fájdalomtól, így válaszolt:

— Kinevetném önt!

De amikor kimondta ezeket a szavakat, már meg is bánta, mert azonnal látta, hogy talán túlságba ment, mert ezek a szavak még yebbre hatoltak és nagyobb sebet ütöttek, sem mint gondolta volna. A radzsa mintha villamosáram érte volna, összerázkódott, megingott és egész teste megszédült, mintha váratlanul súlyos csapás érte volna. Azonban nem mozdult helyéről, nyugodtan ülve maradt, még egy arcizma sem rándult meg. Oszupán a szeméi fényltek, mint a parázsból felszított tűz és keze ökölbe szorult, mintha vasból öntötték volna azokat, úgy kidagadt rajtuk minden ér, izom.

Néhány másodperc telt el halálos csendben és mozdulatlanságban. Azután a radzsa cigareta után nyúlt, rágyújtott, fenéig felhajította poharát és néma, firkésző tekintettel mérte végig Lilyant. A leány egymáshoz szorította térdét, ökölbe gömbölytette ujjait, hogy ne remegjenek úgy hirtelen támadt félelmetől és idegességtől. Érezte minden izmában és minden idegében, hogy elérkezett a döntő pillanat. Most mondja majd meg a radzsa, most árulja el, mi lesz a sorsa, mire számíthat, mi lesz vele.

(Folytatjuk)

Lengyelország történetének dicső, de tragédiába fulladt fejezetei

Lengyelország történelme négy világszerte ismeretes szállóigét adott az emberiségnek. Mind a négy szállóige hátrere szomorú, mert mindegyik a lengyel nép szerencsétlen végzetéből fakadt.

Zamojszki Jan lengyel főnemes egyik beszédében született meg az első szállóige. Zamojszki Jan igen képzett államférfi volt. 1541. április 1-én született és Párisban, Strassbourban és Páduában tanult jogot, majd hazatérve Lengyelországba, tevékenyen részt vett a politikai életben. 1578-ban

nagy része volt Báthory István erdélyi fejedelemnek lengyel királlyá való megválasztásában.

Báthory a hűséges Zamojszkit kancellárjává nevezte ki, később pedig feleségül adta hozzá unokahugát, Báthory Grizeldiszit, Báthory Kristóf leányát. Báthory tizenegy esztendőig tartott királykódása után Lengyelország ismét királyválasztás elé került. A lengyel nemesek a királyválasztásokat mindig újabb és újabb előnyök kiküzdésére használták föl, amivel lassanként elérték azt, hogy

a király hatalma mindinkább csökkent, ami fokozatosan előkészítette Lengyelország felosztását.

1587-ben Miksa osztrák császár és Zsigmond svéd hercek vetélkedtek a lengyel koronáért. Zamojszki úgy hiusította meg Miksa megválasztását, hogy elfogatta és csak a választás után engedte szabadon. A lengyel országgyűlésen Zsigmond érdekében kardoskodott. A lengyel főnemesek ezzel érveltek Zsigmond ellen, hogy állítólag erős kezű és esetleg majd megnyirbálja jogaikat. Zamojszki ezzel válaszolt, hogy a nemesek jogait a király nem csökkentheti, csak maga az országgyűlés, attól pedig — miután tagjai többségben nemesek — ez nem várható. A királytól — mondotta — nem kell félni, mert:

A király uralkodik, de nem kormányoz.

Latinul mondta ezt így: Rex regnat, sed non gubernat. Ezzel azt akarta mondani, hogy Lengyelországban a király már csak pompázik, de hatalmat nem gyakorolhat. Zamojszki mondása szállóige lett és azóta gyakran használják olyan országok uralkodóira, akiknek fenségjogait az alkotmányok és törvények nagyon megszorítják.

Sok gyászt borított Lengyelországra és a lengyel nemzetre a második szállóige, amely így hangzik:

— Nie pozwolam! Nem egyezem bele!

Ezt a mondást 1652-ben Siciński Kazimir követ használta először a lengyel országgyűlésen. Hivatkozott Sándor lengyel király 1505. évi törvényére, amely kimondja, hogy bármilyen új törvényt csakis a nemesek és az országgyűlési követek közös

megállapodása alapján lehet hozni. E rendelkezés értelméből támadt a lengyel történelem lidérce: a nie pozwolam. A lengyeleknél a betű megölte a szellemet. 1762-ig, tehát

alig száz esztendő alatt, összesen tizenkilenc országgyűlés munkáját akadályozta meg egy-egy ilyen egyéni tiltakozás.

Többször megtörtént, hogy a tiltakozást az egész országgyűlés felháborodva fogadta, a jelenlevők kardot rántottak és apróra vagdalták a tiltakozót. Ezzel azonban nem érték el semmit. A tiltakozás ugyanis már elhangzott és a törvény értelmében feloszlatták az országgyűlést, amelyet csak bizonyos idő múlva lehetett újból összehívni. A halálra szabdalta példáján okulva a tiltakozni akarók rendszerint a tanácskozó terem ajtajában, vagy valamely ablaka mellett helyezkedtek el és a nie pozwolam elkiáltása után ajtó-ablakon keresztül menekültek, felpattanak a közelben készenlében tartott lovukra és elvágtatták. A nie pozwolam sok üdvös törvény és határozat létrehozását akadályozta meg és

siettetke Lengyelország első bukását.

A harmadik nevezetes lengyel szállóige:

— Finis Poloniae! Vége Lengyelországnak!

Ennek a szállóigének a keletkezését Kosciuszko Tádé lengyel szabadsághős személyével hozzák összefüggésbe. Kosciuszko a nehezen kimondható Werczewscizma kicsiny lengyel községben született 1748-ban. Francia katonai akadémián tanult s mint kapitány lépett a lengyel hadseregbe. 1777-ben Amerikába ment és részt vett az amerikai szabadságharcban mint Washington hadsegédje. 1792-től kezdve — az ország első felosztása után — részt vett a lengyelországi szabadságharcban. Egyik nevezetes haditénye volt, amikor 1792. július 17-től kezdve

negyezer emberrel és nyolc ágyúval öt napon keresztül feltartóztatta az oroszokat, akiknek tizenötezer katonájuk és negyven ágyújuk volt.

Ez Dubienka mellett történt. Kosciuskot akkor elvezették a lengyel Leonidának, Dubienka községet pedig a lengyel Thermopilének. Lengyelország második felosztása után Lipcsében élt, de amikor az 1794-iki felkelés kitört, újból Lengyelországban termett. Kosciuskot a Krakkóban tartott nemzetgyűlésen diktátorrá kiáltották ki. Először sikeresen harcolt, de 1794. október 10-én Macejowicze mellett nagy vereséget szenvedett. A csatában maga is

több súlyos sebet kapott és véresen lebukott lováról. Orosz fogságba került.

de I. Pál orosz cár 1798. október 10-én szabadon

bocsátotta. Szabadonbocsátásának történetét szé költeményben írta meg Lenkei Gusztáv magyar költő. Pál cár a macejowiczei csata évfordulóján nag lakomát rendezett és jókedvében kiadta a parancsot, hogy hozzanak eléje lengyel rabot. Kívánságát teljesítették és akkor derült ki, hogy a fogoly senki más, mint Kosciuszko Tádé. Pál cár elresterkedt és visszaadta Kosciuskó Tádé szabadságát. A hős erre előbb Franciaországban, majd a svájci Solothurnban telepedett le, ahol 1817. október 15-én meghalt.

Franciaországi letelepülésének idején sokat írtak harcairól és vitézi cselekedeteiről a francia lapok és az egyik újságíró képzeletében akkor született meg az mondaszerű történet, hogy Kosciuskó annak idején, amikor Macejowicze mellett sebesülten orosz fogságba jutott, így kiáltott fel:

— Finis Poloniae!

Mikor erről a cikkről Kosciuskó értesült, azonnal nyilatkozatot küldött a lapnak, amelyben a cikk megjelent. Nyilatkozatában

erélyesen cáfolja a neki tulajdonított mondást.

A szerkesztőség a nyilatkozatot leadta és egyben bocsánatot is kért Kosciuskótól. Minthogy azonban a szépen kiköltött legenda nem akart széteszni, Kosciuskó szükegesnek tartotta, hogy ebben az ügyben levele írjon Ségur Louis Philippe gróf francia történetírónak. A levél, amely 1803. október 31-én kelt, többek között ezeket mondja:

— Csak tudatlanság, vagy a rosszakarat foghatta rám azt a mondást, Mi, a haza hű harcosai, halandók vagyunk, de Lengyelország halhatatlan. En sohasem mondtam a Finis Poloniae gyalázatos mondást és azt senkinek sem szabad emlegetni, sem a nevemmel kapcsolatban, sem anélkül.

Kosciusko vitézségét különben nemcsak I. Pál orosz cár tisztelte, aki szabadonbocsátotta. Sándor cár 1818-ban Krakkóba vitette Kosciuskó holttestét, amelyet a lengyel királyok sírboltjában helyeztek örök nyugalomra. 1823-ban ugyancsak a cár kezdeményezésére Krakkóban emlékszórbort állítottak Kosciuskó Tádénak.

A negyedik ismert lengyel szállóige mintegy cáfolata a Finis Poloniae mondásnak és így hangzik:

— Jeszcze Polska nie zginela! Nincs még veszve Lengyelország!

Dombrowski Jan Henrik lengyel tábornok, aki részt vett Kosciusko szabadságharcában, ennek levertése után előbb Franciaországba, majd Olaszországba ment. Amikor Napoleon francia császár Oroszország ellen készült és a lengyelek töle remélt halot hazájuk feltámadását, Dombrowski tábornok Milánóban lengyel légiót szervezett. A légió számára írta akkor egy lengyel zeneszerző — akinek nevét nem jegyezte föl a történelem — a Dombrowski-indulót. Ennek első sora így hangzik: Jeszcze Polska nie zginela! Ezt az egy sornyi szöveget azóta sokszerzőn idézték a lengyelek és a mostani események bizonyára ismét időszertírvé teszik.

Kubán Endre.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közzelhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó, Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Négrády-trafik, (Corse mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Kifutó fiút keresünk Mercantil II., Piata Traian 2. 1340

Állást keres

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (ügyszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Komoly nő munkaerő irodai gyakorlatlaltal pénztárnoknő, vagy más bizalmi állást keres. Szíves megkereséseket kérem „Szerény igényt” jelleggel a kiadóba. 1443

Etel-hordást, vagy más könnyebb munkát vállal középkorú nő. Cim: Freidorf, XXVI ucca 21. 1065

Bejárónó állást keres. V., Str. Mene-laus 10. Kirieza. 1989

Lugoson betegápolónő, házvezetőnő vagy ehhez hasonló állást keres. Fazekas I., Bratianu-tér 2. II. em. 1645

Oktatás

Vállalom mindenben gyermekek korrepetálását (francia, zongora is) I. clemittől III-ik gimnáziumig. Redlinger Vera, Timisoara II., Str. Trei August 4. II. em. 5. 1339

Lakás

Egyszobás lakás csak modern (lehet garzon is) november 1-re keresteitk. Címeiket „2 személy részére” jelleggel a kiadó továbbit. 1356

1—2 szobás komfortos lakást keresek november 1-re lehetőleg központi fűtés és melegvízszolgáltatással Belvárosához közel. Címeiket „Ujház” jellegre a lap kiadójába kérek. 1342

A TENESVÁRI BANK
(épületben Piata Bratianu)

modern 3szobás lakás november 1-ére kiadó

Bővebbet a Tenesvári Bank házközletőségénél.

Atas-velei

Sonkavágógép „Berkei” jutányos árral eladó. Klimek A. Lugo, Str. Bujincea 2. 1315

Külfönjele

Tömegcikkkekhez keresek minden városban és nagyobb helységben egyed-képviselet. Duschenek Timisoara Str. Radulescu 7. 1342

Házörző kutyámat oda ajándékozniám állatkedvelőnek. Freidorf, XXVI. ucca 21. szám. 188

DÉLI HIRLAP

automaia telefonszáma:

28-10.